

POHJANTÄHTI KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Tilinpäätös 1.1. - 31.12.2018

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	1-16
Tilinpäätös	
Konsernin tuloslaskelma	17
Konsernin tase	18-19
Konsernin tuloslaskelman liitteet	20-22
Konsernin taseen liitteet	23-24
Rahoituslaskelma	25
Emoyhtiön tuloslaskelma	26
Emoyhtiön tase	27-28
Emoyhtiön tuloslaskelman liitteet	29-33
Emoyhtiön taseen liitteet	34-40
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	41-42
Tunnusluvut ja analyysit	43-46
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	47-53
Riskit ja riskienhallinta	54-60
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	61
Kirjanpitokirjat ja tositelajit	62

POHJANTÄHTI

Keskinäinen Vakuutusyhtiö

TOIMINTAKERTOMUS

VUODELTA 2018

TOIMINTAKERTOMUS AJALTA 1.1. – 31.12.2018

1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Pohjantähden 123. toimintavuosi oli toinen peräkkäinen hyvin poikkeuksellinen vuosi yhtiömme historiassa. Siitä huolimatta onnistuimme tekemään monia uudistuksia ja positiivisen tuloksen, joskin maksutulon kehityksessä jäimme tavoitteistamme.

Vuoden aikana Finanssivalvonta asetti asiamiehen valvomaan toimintaamme toukokuussa 2018, hallituksen kokoonpanossa tapahtui muutoksia ja tehtiin toimitusjohtajavaihdoksia. Lisäksi vuoden 2017 ylimääräiseen yhtiökokoukseen liittyvien tapahtumien osalta poliisi aloitti elokuussa esitutinnan, jonka se kuitenkin päätti 1.10.2018. Pohjantähden sitoutuneen henkilöstön ja asiakaskunnan päälle rakentuneet vahvat juuret kuitenkin kestivät poikkeukselliset tapahtumat ja loppuvuoden aikana alkoi liiketoiminnan uudistaminen.

Lähdimme uudistamaan yhtiön liiketoimintaa ja organisaatiota asiakasnäkökulmasta. Merkittävin asiakaskokemuksen parantamiseksi jatkettu hanke oli uuden ja ainutlaatuisen henkilövakuutuksen valmistelu. Sähköisiä asiakaspalvelukanavia kehitimme edelleen ja otimme käyttöön myös uudet verkkosivut. Rutiinitöiden automatisointia ja sähköisten palvelujemme kehitystä jatkamme edelleen.

Olemme olleet asiakkaidemme luottamuksen arvoisia, meillä on edelleen erittäin pitkiä asiakassuhteita. Saamme kiitosta hyvästä henkilökohtaisesta palvelustamme ja kilpailukykyisistä hinnoistamme. Liiketoiminnallisesti sijoitustoiminnan tulos oli positiivinen ja vakavaraisuus vahvistui edelleen.

1.1 Strategian ytimeksi ”Ihmisen kokoinen vakuutusyhtiö”

Jatkoimme vuonna 2018 jo aiemmin aloittamaamme strategiaprosessia niin, että koko henkilöstö oli mukana rakentamassa strategiaa. Visionamme on olla henkilökohtaisin ja halutuin vakuutusyhtiö, niin asiakkaillemme kuin henkilöstöllemmekin. Arvomme ohjaavat toimintaamme seuraavasti:

Huomioimme asiakkaamme kaikissa tilanteissa

Huolehdimme kaikki yhdessä työyhteisömme hyvinvoinnista

Uskallamme uudistua ja uudistaa.

Näiden arvojen mukaisella toiminnalla uskomme voimistuvamme ja erottuvamme markkinassa, ja vastaamme muuttuvalla toimialallamme asiakkaiden tarpeisiin omalla, henkilökohtaista palvelua korostavalla tavallamme.

Vuosi 2018 oli poikkeuksellisen kovan hintakilpailun vuosi ja kokonaismaksutulomme aleni. Myös Pohjantähti kampanjoi alennuksilla ajoneuvo- ja lapsivakuutuksissa. Asiakaspalvelun ja vakuutustuotteidemme laadukkuus korostui verrattuna kilpailijoihimme. Päädyimmekin korostamaan Pohjantähteä ihmisen kokoisena vakuutusyhtiönä, millä teemalla jatkamme tästä eteenpäin.

Tuotekehityksen, palveluiden ja kumppanuuksien lähtökohtana on vastata asiakkaiden tarpeisiin. Vakuutukset auttavat taloudellisesti silloin, kun vahinko sattuu. Vakuutusyhtiön ja asiakkaan yhteinen etu kuitenkin on, että vahinkoja ennaltaehkäistään mahdollisimman tehokkaasti. Olemme suunnitelmallisesti kehittäneet riskienhallintapalveluita, joiden avulla pyrimme yhdessä mm. ennakoimaan ja ennaltaehkäisemään asiakasyritystemme työturvallisuusriskejä. Myös kotivakuutukseemme liitetty bonus ohjaa huolellisuuteen.

Vuoden 2018 aikana vahvistimme asiakkaiden eniten käyttämiä palvelukanavia ja kasvatimme sähköisesti ja puhelimitse palvelevan Asiakaspalvelukeskuksen toimintaa. Vuoden 2019 alusta asiakaspalveluumme lisättiin myös chat-palvelu. Muiden kanavien rinnalla sähköiset palvelukanavat tarjoavat mahdollisuuden entistä nopeampaan ja helpompaan asiointiin. Haluamme tarjota asiakkaillemme aidon mahdollisuuden valita, miten ja milloin he haluavat asioida sekä varmistaa saman laadukkaan ja henkilökohtaisen palvelun niin konttorilla, puhelimessa kuin verkossakin.

Vahinkovakuutusmarkkinoiden kilpailukentällä suosittelu on ollut jo pitkään Pohjantähden kasvustrategian kulmakiviä. Asiakkaamme valitsevat meidät yhä useammin ystävä- ja tuttavapiiriltään saamiensa suosittelujen perusteella.

1.2 Etuja asiakkaillemme

Tarjoamme asiakkaillemme heille soveltuvia etuja, joita kehitämme edelleen myös kumppaniverkostoa hyödyntäen. Yhteistyömme eläkevakuutus Kumppanimme Veritas Eläkevakuutusosakeyhtiön ja henkivakuutus Kumppanimme Aktia Henkivakuutus Oy:n kanssa tuovat asiakkaillemme lisäarvoa esimerkiksi yritysten työhyvinvointiasioiden kehittämisen tai yritys- ja kuluttaja-asiakkaiden henkivakuutusetujen muodossa.

Yhteistyö Musti ja Mirri -ketjun ja lukuisten eläinlääkäriyritysten kanssa kasvoi vuoden 2018 aikana.

Asiakasomistajiemme yhteinen etu on, jos vahingoilta vältytään. Käytössämme onkin huolellisia asiakkaita palkitseva bonusjärjestelmä; kotivakuutuksen bonusalennus voi olla enimmillään jopa 30 %. Etuus on ainutlaatuinen Suomen vahinkovakuutusmarkkinoilla. Vuonna 2018 huolellisten asiakkaidemme vakuutusmaksuja alennettiin näiden bonusten perusteella ennätysmäärä, yhteensä jopa 6,7 miljoonalla eurolla.

1.3 Ihmisen kokoista korvauspalvelua

Asiakkaat arvostavat korvaustilanteissa eniten nopeutta ja helppoutta. Kehitämme korvauspalveluamme koko ajan niin, että asiakkaat saavat parasta palvelua. Apuna meillä on kumppaneita, jotka auttavat asiakasta vahingon sattuessa. Kumppanitoimintaa tulemme kehittämään jatkossakin niin, että asiakas saa nopeasti tarvitsemansa avun. Sähköiset korvauspalvelumme kehittyvät koko ajan ja saamme paljon hyvää palautetta helposta asiointista sähköisissä kanavissa. Vuonna 2018 tehtiin jo noin 20 % enemmän korvaushakemuksia verkossa kuin edellisellä vuonna.

Vuonna 2018 korvausmäärät pysyivät vuoden 2017 tasolla. Vakuutuskantamme seuraeläimissä on kasvanut hyvin, mikä näkyi myös korvausmenon kasvuna seuraeläinvahingoissa. Lakisäteisissä tapaturmavahingoissa korvausmeno laski, kun taas autovahingoissa korvausmenossa oli selkeää kasvua.

Vuonna 2018 sattui vähemmän isoja suurvahinkoja kuin vuonna 2017. Tämän johdosta myös jälleenvakuutuksen osuus maksetuista korvauksista pieneni merkittävästi. Jälleenvakuutuksen osuus maksetuista korvauksista vuonna 2018 oli 6,3 milj. euroa, johon vaikuttaa myös vuonna 2017 sattuneet vahingot. (Vuonna 2017 jälleenvakuutuksen osuus oli 12,6 milj. euroa). Asiakkaillemme maksetut korvaukset vuonna 2018 olivat 70,5 milj. euroa (74,4 milj. euroa), joten laskua maksetuissa korvauksissa oli noin 5 %. Korvausvastuun muutos jälleenvakuutus huomioiden oli 7,2 milj. euroa (7 milj. euroa). Korvausvastuun muutos johtui pääosin laskuperustekoroon muutoksesta 2,0 %:sta 1,5 %:iin.

Eläinvahinkojen suorakorvauspalvelu on kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2018 yli 50 %. Asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä ja suoralaskuttavien toimipaikojen määrää kasvatetaan edelleen vuonna 2019.

Pohjantähden hyvä vakuutus lemmikeille on myös lisännyt vakuutusten määriä ja haluamme palvella asiakkaita mahdollisimman hyvin.

Henkilövahinkojen suorakorvauspalvelu on myös kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2018 yli 60 %. Yhä useampi asiakas varatessaan aikaa Mehiläisestä valitsee suorakorvauspalvelun, jolloin lääkäriin mennessään asiakas jo tietää, onko käynti korvattava ja mikä on omavastuu. Asiakkaalle jää lääkäriissäkäynnistä maksettavaksi vain mahdollinen omavastuu. Laajennamme myös tätä verkostoa vuoden 2019 aikana.

1.4 Kohtuullinen sijoitustulos turbulentissa markkinassa

Poliittisista huolista ja rahapolitiikan kiristymisestä piittaamatta maailmantalouden kasvu oli yhä vuonna 2018 nopeaa. Syksyyn asti tuottokehitys kaikissa omaisuusluokissa oli lähes poikkeuksetta positiivista, mutta viimeisellä neljänneksellä markkinoiden hermostuneisuus kasvoi ja etenkin globaalien osakkeiden osalta loppuvuosi oli historiallisestikin poikkeuksellisen vaikea.

Pohjantähden sijoitusomaisuuden arvo vuoden lopussa oli 203,7 milj. euroa (198,3 milj. euroa). Pohjantähden hallitus on asettanut sijoitustoiminnalle pitkän aikavälin 2,5 %:n vuosituottotavoitteen. Sijoitusvuodesta osattiin odottaa epävarmaa ja salkun riskitasoa laskettiin jo kevään aikana. Pohjantähden sijoitustuottoa -0,3 % voidaan pitää markkinaympäristöön nähden kohtuullisena. Salkun kymmenen vuoden keskimääräinen tuotto 3,1 % on hyvällä tasolla suhteessa hallituksen asettamaan 2,5 %:n tuottotavoitteeseen.

Korkosijoitukset tuottivat -0,2 %, noteeratut osakkeet -9,1 %, kiinteistösijoitukset 3,6 % ja pääomasijoitukset 37,0 %. Vuoden lopun markkina-arvoista korkosijoitusten osuus oli 72 %, listattujen osakesijoitusten osuus 10 %, kiinteistösijoitusten osuus 14 % ja muiden sijoitusten 4 %. Osakesijoitusten osuutta on systemaattisesti vähennetty viime vuosina. Listatun osakeriskin tilalle on pyritty löytämään kassavirtapohjaisia vaihtoehtoisia sijoituskohteita.

Tavoite tuottojen optimointiin suhteessa riski- ja pääomavaadebudjetteihin on toiminut suunnitellusti ja tämä on vahvistanut Pohjantähden vakavaraisuutta kaikkien aikojen ennätystasolle.

1.5 Toimintaamme kuvaavia lukuja

Ensivakuutuksen maksutulo oli 99,7 milj. euroa (103,6 milj. euroa), muutos edelliseen vuoteen oli -3,8 prosenttia. Maksutulo laski pääasiassa liikennevakuutuksen ja vapaaehtoisen autovakuutuksen osalta noin 4,1 milj. euroa. Luottotappiot olivat 0,6 milj. euroa (0,5 milj. euroa). Vakuutusmaksutuotot olivat 93,5 milj. euroa (97,2 milj. euroa) sisältäen luottotappiot ja vakuutusmaksuvastuun muutoksen.

Vastuuelan diskonttauksessa käytettävää laskuperustekorkoa alennettiin 1,5 prosenttiin (2,0 %). Tämän johdosta vastuuelka kasvoi 4,6 milj. euroa. Laskuperustekorona muutos heikensi yhtiön vahinkosuhdetta noin neljä prosenttiyksikköä. Korvauskulut kasvoivat ja olivat 71,4 milj. euroa (68,9 milj. euroa). Vahinkosuhte jalleenvakuutus huomioituna oli 76,4 prosenttia (70,9 %).

Yhtiön kokonaisliikekulut ennen jalleenvakuutuksen palkkioita laskivat 30,7 milj. euroon (31,2 milj. euroa). Liikekuluja rasitti yhtiön hallinnollisissa toimissa tilivuoden aikana tapahtuneet muutokset. Varsinaisen toiminnan osalta liikekulut laskivat. Liikekulusuhteeksi muodostui 25,7 prosenttia (24,0 %).

Yhtiön yhdistetty kulusuhde kasvoi 102,1 prosenttiin (94,9 %), josta korvauskulujen osuus oli 76,4 prosenttia ja liikekulujen osuus 25,7 prosenttia. Heikentyneen kannattavuuden taustalla ovat tilivuoden aikana toteutetut kertaluonteisesti vaikuttavat erät, kuten vastuuelan laskuperustemuutos sekä liikekulujen hallinnolliset erät.

Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos oli markkinoiden liikkeistä huolimatta hyvä. Sijoitusten bruttotuotto oli 8,6 milj. euroa (12,7 milj. euroa) ja nettotuotto 3,6 milj. euroa (7,8 milj. euroa).

Emoyhtiön tulos oli 0,6 milj. euroa (6,7 milj. euroa). Vakuutustekninen tulos heikentyi ja tulosta rasitti laskuperustekorona lasku. Yhtiön tasoitusmäärää ei kerrytetty tilikaudella. Tasoitusmäärä oli tilikauden päättyessä 9,6 milj. euroa (9,6 milj. euroa).

2 Kehittämisen painopisteinä vanhasta luopuminen, uudistuminen ja kokeilut

Vuoden 2018 alkaessa asiakkailamme oli kolmenlaisia ajoneuvovakuutuksia. Vuoden aikana siirsimme asiakkaidemme eduksi vakuutuksia uusimpaan tuotteistoomme. Vuoden 2018 tilinpäätöksen valmistuessa olemmekin päässeet tilanteeseen, jossa kaikilla asiakkailamme on turvanaan uusiin tuotteistoomme: kilpailukykyiset ajoneuvovakuutukset, huolellisesta ajosta palkitsevat bonukset ja Tähtikuljettajan bonusetu. Tähtikuljettajan bonukset eivät laske ensimmäisestä liikenne- tai kaskovahingosta.

Myös yritysvaluutusissa oli vuoden 2018 alussa kahdenlaista tuotetta voimassa. Vuoden lopussa kaikki yritysasiakkamme olivat päässeet siirtymään uusimpiin vakuutusvaltuutuksiimme.

Nämä siirtymiset mahdollistavat tehokkaamman tuotekehityksen, kun vanhojen tuotteistojen ylläpitoa ei enää tarvitse tehdä.

Vuoden aikana kehitimme markkinoille Suomessa ainutlaatuisen henkilövakuutuksen, Tähtiterveysvakuutuksen, jonka myynti aloitettiin alkuvuonna 2019. Tähtiterveys on vakuutus, jossa yhdellä vakuutuksella voi turvata koko perheen. Tähtiterveysvakuutus kattaa kaikki samassa taloudessa asuvat yhdellä yhteisellä omavastuulla, ilman terveyspalveluita. Tapaturman ja sairauden hoitokulujen vakuutusmäärä on vuosittain uudistuva.

Uudistimme verkkosivumme kokonaisuudessaan keväällä 2018. Jatkoimme edelleen palveluiden lisäämistä sähköiseen palvelukanavaamme Oma Pohjantähteen. Vuoden loppuun mennessä 2/3 asiakkaittamme olikin ottanut sähköisen asiointin käyttöön. Uudistimme myös ajoneuvovakuutusten verkkokaupan.

General Data Protection Regulation (GDPR) eli tietosuojalaki tuli voimaan toukokuussa. Pohjantähtikin ajantasaisesti järjestelmät ja toiminnan vastaamaan sitä. Toinen merkittävä toimintaamme vaikuttanut sääntelyuudistus oli 1.10.2018 voimaan tullut laki vakuutusten tarjoamisesta, jonka mukaisesti uudistimme mm. tuotehallintamenettelyn, teimme uudet vakuutusasiakirjat ja tiedonantoprosessit sekä järjestimme koulutusta koko henkilökunnalle ja vakuutusedustajillemme.

Kokeilimme myös uudenlaista kampanjointia. Black Friday -kampanja lemmikkivakuutusosastossa osoittautui menestykseksi niin omassa kuin kumppanimme Mustin ja Mirrin kautta tapahtuvassa myynnissä. Kokeilimme myös uudenlaista kampanjointia lapsivakuutusosastossa ja ajoneuvovakuutusosastossa.

Kilpailukykyyn ja erottumisen tärkeys korostuu jatkossa entisestään. Myös vuosi 2019 tulee olemaan kehityshenkilöstölle positiivisesti yritteliäisyyttä ja uudistumista tukeva vuosi. Sähköistä asiointia kehitämme ja laajennamme edelleen painokkaasti helppokäyttöisiin palveluihin. Vakuuttamisen osalta kehittämisen pääpainona ovat tuotevalikoiman täydentäminen, tuotteiden yksinkertaistaminen ja integraatiot kumppaneiden ja julkisiin palveluihin.

3 Riskienhallinta – työtä toiminnan ennustettavuuden varmistamiseksi

Pohjantähti on asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö, joka huolehtii asiakkaidensa riskien kantamisesta. Asiakkaidemme tulee voida luottaa siihen, että pystymme kaikissa olosuhteissa täyttämään lupauksemme ja siksi kiinnitämme erityistä huomiota omaan riskienhallintaamme. Osa näistä lupauksista ulottuu vuosikymmeniksi tulevaisuuteen. Meidän onkin varauduttava hyvin epätodennäköisiin tapahtumiin niin vahingotapausten kuin yleisen taloudellisen kehityksen osalta.

Riskienhallintamme lähtökohtana ovat hallituksen hyväksymät riskienhallinnan periaatteet. Ne määrittelevät riskienhallinnan organisaation, toimintaperiaatteet sekä keskeiset riskienhallintakeinot. Vuosittain laadittavassa riskienhallintasuunnitelmassa määrittelemme toimintamme konkreettiset tavoitteet ja sovellettavat valtuusrajat. Riskienhallinnan järjestämisestä vastaa kukin esimies omalla vastuualueellaan hallituksen vahvistaman ohjeistuksen ja valtuuksiensa puitteissa.

Solvenssi II -direktiivin riskienhallinnalle asettamat vaatimukset on otettu osaksi organisaatiomme toimintaa. Riskienhallinnassa koko yhtiön tasolla teemme oman riski- ja vakavaraisuusarvion vähintään kerran vuodessa ja myös silloin, jos riskiprofiili merkittävästi muuttuu. Seuraamme systemaattisesti myös organisaatiomme operatiivisia riskejä, joista merkittävimmät yksiköissä tunnistetut operatiiviset riskit liittyvät tietojärjestelmien toimintaan ja toiminnan kehittämiseen.

Yhtiön vakuutuspolitiikassa on kuvattu vakuutustoiminnan tavoitteet, keskeiset prosessit sekä menettelytavat ja vastuut, joilla tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Nämä liittyvät muun muassa kannattavuuden seurantaan, vakuutusliikkeen merkitsemiseen ja jälleenvakuutusuojan hankkimiseen.

Vakuutustoiminnassa keskitymme ensisijaisesti yksityistalouksien sekä pienten ja keskisuurten yritysten riskien vakuuttamiseen. Keskeiset riskit liittyvät hinnoitteluun ja vakuutettavien kohteiden valintaan. Riskinmukainen hinnoittelu toteutetaan kannattavuuden periaatteita noudattaen ja vakuutettavat kohteet valitaan suunnitelmallisesti. Vältämme suurien sekä harvinaisten riskien vakuuttamista. Suurvahinkojen varalta olemme järjestäneet jälleenvakuutuksen turvaavasti.

Sijoitustoiminnassa harjoitamme maltillista riskinottoa pyrkien tasaiseen strategiaan mukaiseen tuottoon. Sijoitustoiminnan riskitaso määritellään yhtiötason riskienhallintastrategiassa. Sijoitusinstrumenttien riskitasoa hallitaan sisäisellä VaR-mittarilla. Nämä toimivat keskeisenä riskienhallinnan välineenä sijoitustoiminnan päätöksenteossa. Riskienhallinnan näkökulmasta painotetaan korkosijoituksia. Osakesijoituksissa painotetaan riskin maantieteellistä sekä toimiala- ja kohdeyritysten markkina-arvon mukaista hajauttamista.

Pohjantähden strategiset riskit liittyvät yhtiön asemaan muuttuvassa kilpailuympäristössä. Kilpailuympäristöä hallitsevat suuret finanssikonsernit vahvoine resursseineen. Vastauksena näihin haasteisiin kehitämme joustavia toimintamalleja, joissa verkkopalvelut täydentävät laajaa paikallista toimistoverkostoamme ja sen tarjoamaa henkilökohtaista palvelua. Uskomme asiakkaidemme arvostavan mahdollisuutta valita kussakin tilanteessa itselle parhaiten soveltuvan palvelumuodon.

Riskienhallinnastamme ja merkittävimmistä riskeistämme kerromme tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa *Riskit ja riskienhallinta*.

Toukokuussa 2018 Finanssivalvonta asetti yhtiölle asiamiehen. Asiamiehen asettamisesta päättäessään Finanssivalvonta kiinnitti yhtenä asiana huomiota riskienhallintaan. Käynnistimme välittömästi tarvittavat kehitystoimet. Yhtiöön perustettiin riskienhallintatoimikunta, jossa on mukana kaksi jäsentä hallituksesta. Toimikunta toimii hallitukseen viettävien riskienhallinnallisten asioiden avustavana elimenä. Solvenssi II:n mukaista riskiarviota vahvistettiin strategisten riskien osalta. Sisäinen tarkastus suoritti yhtiön kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastuksen ja tarkastuksesta seuranneiden suositusten toteuttaminen on käynnissä.

4 Valvonta

4.1 Sisäinen valvonta

Pohjantähden hallitus on vahvistanut yhtiön sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet. Ne määrittelevät sisäisen valvontamme tavoitteet, organisoitumisen, prosessit ja raportointimenettelyt. Toimintaperiaatteet arvioidaan hallituksessa vuosittain.

Sisäisen valvontamme tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, resurssien taloudellinen ja tehokas käyttö, toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta sekä johtamisen tukena käytettävän taloudellisen- ja muun informaation luotettavuus. Sisäinen valvonta on osa liiketoimintaamme ja sitä toteutetaan kaikilla organisaation tasoilla. Sisäinen valvontamme kattaa soveltuvin osin myös ulkoistetut toiminnot.

Pohjantähdessä on lisäksi liiketoiminnoista riippumattomat toiminnot, jotka varmistavat sisäisen valvonnan kaikilla toiminnan alueilla ja tukevat sisäisen valvonnan kehittämistä. Nämä riippumattomat toiminnot ovat riskienhallinta, compliance-toiminto ja sisäinen tarkastus.

Taloudellisen raportoinnin tuottamisen päävastuu on yhtiön taloushallinnolla. Taloushallinnon tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiössä on käytävissä oikea ja riittävä tieto yhtiön tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tähän sisältyy lakisääteisen raportoinnin (kirjanpito ja tilinpäätös) edellyttämän talousinformaation lisäksi yhtiön päätöksentekoa tukeva ja ohjaava ajantasainen ja olennainen tieto. Suomen Sijoitustutkimus Oy tuottaa pääosan Pohjantähden sijoitustoiminnan raportoinnista.

Toimintavuoden aikana olemme panostaneet merkittävästi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämiseen sekä käynnistäneet raportoinnin ja raportointimenettelyjen kehittämisen osana yhtiön hallintojärjestelmän kokonaisuutta.

4.2 Compliance

Sisäiseen valvontaan kuuluu myös säännösten noudattamista valvova toiminto (compliance-toiminto). Pohjantähden hallitus on vahvistanut yhtiön compliance-toiminnolle toimintaperiaatteet, jotka arvioidaan hallituksessa vuosittain. Pohjantähden compliance-toiminto toimii riippumattomasti, päätoimisesti ja erillään yhtiön liiketoiminnasta raportoiden suoraan hallitukselle ja ylimmälle toimivalle johdolle. Compliance-toiminnosta vastaa compliance officer.

Säännösten noudattamisella tarkoitetaan lakien, sitä alemman asteisten säännösten ja viranomaismääräysten noudattamista. Lisäksi valvomme Pohjantähdessä hyvien toimintatapojen, vakuutusalan itsesääntelyn, yhtiön omien eettisten toimintaperiaatteiden (code of conduct) ja muiden sisäisten periaatteiden sekä yhtiön ohjeistusten noudattamista. Lähtökohtana on, että lakien, viranomaismääräysten ja sääntöjen noudattaminen on keskeinen osa yrityskulttuuriamme ja edellytämme jokaisen pohjantähtiläisen sitoutuvan tähän.

Säännösten noudattamatta jättämisellä voi olla vakavia taloudellisia, oikeudellisia, hallinnollisia tai yhtiön mainetta vahingoittavia seuraamuksia. Compliance-toiminnon tavoitteena onkin varmistaa säännösten noudattaminen koko yhtiössä kaikilla organisaatiotasoilla. Tavoitteena on tunnistaa yhtiön toiminnassa ilmenevät compliance-riskit ja arvioida niiden merkitystä siten, että ennakointi-, valvonta- ja korjaustoimenpiteet kohdistetaan tehokkaasti. Tavoitteena on myös huomata mahdolliset laiminlyönnit nopeasti ja reagoida niihin asianmukaisesti sekä varmistaa korjaustoimenpiteiden riittävyys.

Toimintavuoden aikana compliance-toimintomme toimintakykyyn ja jatkuvuuteen vaikuttivat useat henkilövaihdokset, ja tämän johdosta compliance officerin tehtävät olivat lyhyen ajan ulkoistetut. Vuoden loppupuolella lisäsimme yhtiön sisällä toiminnon resursseja ja asiantuntemusta merkittävästi osana

hallintojärjestelmämme vahvistamista. Yhtiön compliance-toimintoa ryhdyttiin kehittämään, jotta se täyttää sille asetetut edellytykset ja Pohjantähden tarpeet.

4.3 Sisäinen tarkastus

Pohjantähden sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta ja johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen suorittama tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsulttitoimintaa. Tarkastus tukee johtoa strategian toteuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Pohjantähden hallitus on vahvistanut yhtiön sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet. Toimintaperiaatteet arvioidaan hallituksessa vuosittain.

Sisäinen tarkastus laatii vuosittain riskiperusteisen tarkastussuunnitelman toiminnan ja liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen näkökulmat huomioiden. Sisäinen tarkastus raportoi tehdyistä tarkastuksista sekä suositusten noudattamisen ja tehtävien toimenpiteiden osalta johdolle ja hallitukselle. Sisäinen tarkastus on toteuttanut toimintavuonna 2018 suunnitelman mukaisia tarkastuksia ja raportoinut tarkastuksista hallitukselle.

Toimintavuoden ensimmäisen vuosipuoliskon ajan Pohjantähdessä toimi yhtiön oma sisäinen tarkastaja. Toisella vuosipuoliskolla ulkoistimme resurssien vahvistamiseksi ja sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden varmistamiseksi sisäisen tarkastuksen toiminnon KPMG Oy Ab:lle. Ulkoistaminen perustuu kirjalliseen palvelusopimukseen.

Osana sisäistä valvontaa sisäinen tarkastus ja compliance-toiminto tekevät aktiivista ja tiivistä yhteistyötä riskienhallintatoiminnon kanssa.

4.4. Viranomaisvalvonta

Vakuutusalaä valvova Finanssivalvonta asetti 14.5.2018 asiamiehen valvomaan toimintaamme. Tehtävässä toimii asianajaja Pekka Jaatinen.

Finanssivalvonta nosti esiin tarpeet muun muassa yhtiömme hallintorakenteen vakauttamiselle ja riskienhallinnan kehittämiseksi. Toimintavuoden aikana olemmekin suunnitelmallisesti käynnistäneet toimenpiteitä ja hankkeita parantaaksemme tilannetta näiden osalta. Olemme myös vahvistaneet henkilöresurssejamme ja osaamista yhtiön riippumattomissa valvontatoiminnoissa.

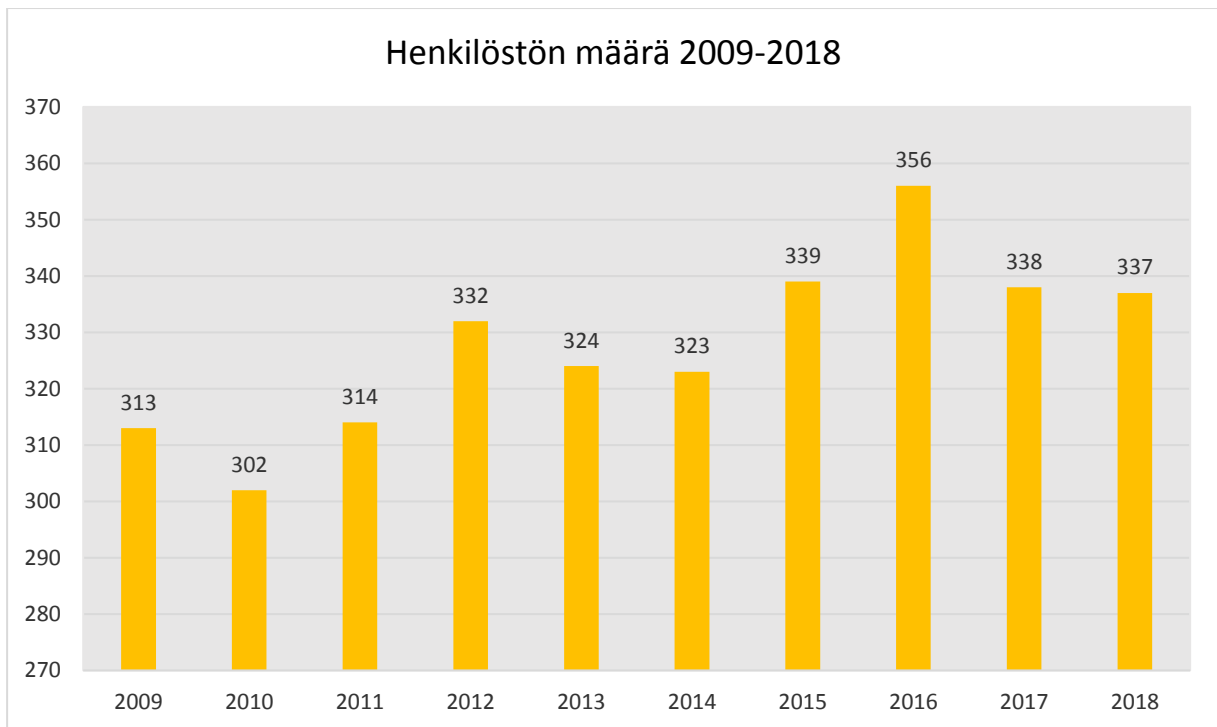
Finanssivalvonta kiinnitti huomiota hallituksen kollektiivisen osaamisen vaatimukseen. Hallituksessa tulee olla sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus, mikä Pohjantähden toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen on tarpeen. Uudet hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovatkin käyneet läpi kattavan perehdytysohjelman.

Raportoimme yhtiön liiketoiminnan ja hallintojärjestelmän kehittämisestä Finanssivalvonnalle säännöllisesti johtoryhmä- ja hallitustyöskentelyn kautta. Finanssivalvonta arvioi tilannettamme uudelleen keväällä 2019.

5 Henkilöstö

Vuoden 2018 lopussa yhtiössämme työskenteli 337 henkilöä (338 vuonna 2017), joista määräaikaisia oli 25. Määräaikaisuuksien syynä ovat pääsääntöisesti perhevapaat, opintovapaat, kausiluonteiset työt tai projektiperusteiset syyt.

Keskimääräinen henkilöstömäärämme vuonna 2018 oli 339 (358). Henkilöstöstämme noin puolet työskentelee pääkonttorillamme Hämeenlinnassa ja loput palvelukonttoreillamme eri puolilla Suomea.

Henkilöstömme koulutus- ja ikäjakaumassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2018 aikana. Henkilöstöstä naisia on 69 % ja miehiä 31 %. Työntekijöidemme keski-ikä oli vuoden 2018 lopussa 45 vuotta eli kolme kuukautta enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Keski-ian nousua selittävät sekä pitkät työsuhteet että rekrytoinneissa kokeneiden ja jo näyttöjä saavuttaneiden painottaminen valinnoissa. Viimeisen kahden vuoden aikana nuorempien työntekijöiden osuus on kuitenkin ilahduttavasti kasvanut ja tulevana vuosina keskeistä on varmistaa arvokkaan tietotaidon siirtyminen eläköityviltä nuoremmille työntekijöille.

Pyrimme edelleen lisäämään tehtäväkiertoa ja kasvattamaan osaamista, jotta voimme tasata ruuhkatilanteita eri yksiköissä ja varmistaa henkilöstön osaamisen riittävyyden tulevaisuudessakin. Rutiininomaisia tehtäviä automatisoidaan ja osaamista kohdennetaan myyntiin, asiakaspalvelukokemuksen jatkuvaan parantamiseen sekä asiantuntijatehtäviin.

Osaamisen kehittämisessä painottui vuonna 2018 voimaan astuneen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja vakuutusten tarjoamista koskevan lain (IDD) vaatima osaaminen, vakuutusasiantuntijuuden syventäminen sekä asiakaspalvelussa tarvittavan viestintäosaamisen kasvattaminen. Uuden strategian työstämiseen osallistui mittava osa henkilöstöstä. Verestimme "Tutustumista toiseen työtehtävään" eli ilmoittautuneet pääsivät tutustumaan haluamaansa toiseen työtehtävään. Tutustujia oli vuonna 2018 25 henkilöä ja käytäntö on nyt vakiintunut osaksi toimintaamme.

Tilikaudella maksetut palkat ja palkkiot ovat kehittyneet seuraavasti:

2018: 15.199.549 €

2017: 15.730.855 €

2016: 15.221.666 €

Vuotta 2018 on henkilöstön ja henkilöstötoimintojen näkökulmasta kuvattu tarkemmin erillisessä henkilöstöraportissa.

6 Yhteiskuntavastuu

Toimimme Pohjantähdessä vastuullisesti ja eettisesti, kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen. Juuri uudistetussa strategiassamme olemme tunnistanee kestäväen kehityksen ja vastuullisuuden merkittäviksi toimintaa ohjaaviksi trendeiksi. Haluamme vastata asiakkaiden odotuksiin ja myös ohjata asiakkaita esim. ekologisten sähköisten palvelujen käyttöön. Asiakkaistamme enemmistö asioikin puhelimitse tai sähköisiä kanavia käyttäen.

Keskinäisenä yhtiönä kohdennamme toimintamme tuloksesta suuren osan omistaja-asiakkaidemme hyväksi palveluiden ja tuotteiden kehittämisen sekä asiakasetujen muodossa. Näitä etuja ovat esimerkiksi kilpailukykyiset vakuutusmaksut sekä erilaiset turvan laajennukset, jotka lisäämme asiakkaan vakuutusturvaan veloitukselta. Toimintatapoihimme ei kuulu uusien asiakkaiden kalastelu kannattamattomilla hinnoilla, vaan vakaa kaikille asiakkaillemme maltillinen hintakehitys.

Olemme poliittisesti sitoutumaton yhtiö, emmekä anna vaalitukea. Pohjantähden edustajia on alan järjestöissä, mm. Finanssiala ry:n (FA) vastuullisuustoimikunnassa, sekä muissa yhteiskunnallisissa organisaatioissa vaikuttamassa toimintaympäristömme myönteiseen kehitykseen. Olemme sitoutuneet finanssialan toimijana ja FA:n jäsenenä vastuullisuus- ja ilmastotyöryhmien sopimien tavoitteiden edistämiseen.

Sijoitustoiminnassamme huomioimme vastuullisuuden vaatimukset ja kannustamme varainhoitajiamme noudattamaan YK:n kestäväen kehityksen tavoitteita.

Arjessamme teemme valintoja kestäväen kehityksen periaatteita kunnioittaen. Tässä joitakin esimerkkejä:

- Neuvomme asiakkaitamme vahingontorjunnassa, annamme suojeluohjeita ja ohjaamme vahinkotilanteissa yhteistyökumppaneille, jotka toimivat vastuullisesti.
- Noin 68 % asiakkaistamme on kirjautunut sähköisen palvelukanavamme Oma Pohjantähden käyttäjiksi ja heistä noin 37 % on sähköisten tulosteiden piirissä. Osuudet ovat jatkuvasti kasvaneet ja pyrimme kasvattamaan niitä edelleen.
- Pääkonttorillamme Hämeenlinnassa teetämme juuri sähköautojen lataukseen sopivia sähköpistokkeita, joita työntekijämme voivat varata autojensa lataukseen.
- Tarjoamme mahdollisuuksia etätöihin, jolla on myös positiivisia ilmastovaikutuksia.
- Henkilöstöruokalassamme vältämme kertakäyttöastioiden käyttöä ja pidämme hävikin pienenä.
- Kierrätämme toimistokalusteitamme.

Työmarkkinoilla haluamme erottua eduksemme haluttavana työnantajana, mistä parhaiten huolehdimme antamalla hyvän kuulua nykyisten työntekijöidemme suusta. Haluamme jatkossakin olla inhimillinen ja lämminhenkinen työnantaja ja rakentaa yhdessä yhtenäistä Pohjantähteä. Asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin vastaaminen edellyttää meiltä kaikilta uudenlaista ketteryyttä ja aktiivisuutta. Tarjoamme henkilöstöllemme kehittymismahdollisuuksia ja tuemme henkilöstöä työkyvyn ylläpidossa erilaisin toimenpitein.

Keskinäisenä, asiakasomistajiemme eduista huolehtivana yhtiönä hyväntekeväisyyteen kohdistamamme varat ovat vähäisiä. Pyrimme kohdistamaan ne yhteiskunnallista hyvää tekeviin kohteisiin. Vuonna 2018 jäi yhtiökokouksen hyväksymä lahjoitus käyttämättä. Markkinointiyhteistyön muodossa tuimme Suomen Uimaliiton jäsenseuraa hakumenettelyn kautta uinti- ja uimahyppyopetuksen lisäämisessä, esimerkkinä turvallisuuden edistämiseen liittyvästä toiminnasta. Aiempia kohteitamme ovat olleet esimerkiksi vapaapalokuntien nuorisotoiminta ja peruskouluikäisten lasten ja nuorten arkiliikunnan lisääminen.

Noudatamme kaikessa toiminnassamme lakeja, yhtiön tekemiä sitoumuksia sekä hyvää hallintotapaa, joka perustuu corporate governancen tarkoitamiin hallintokoodeihin. Eettinen ohjeistuksemme, Code of conduct, on alkuvuonna 2019 päivitetty ja se tulee kaikkien pohjantähtiläisten kerrattavaksi. Keväällä 2018 suorittivat kaikki pohjantähtiläiset asiakkaan tunnistamista ja rahanpesua koskevat kurssit, syksyllä vakuutusten tarjoamista koskevat IDD-lain mukaiset koulutukset. Sisäisillä valvontamenettelyillä varmistamme, että yhtiössämme toimitaan nykyisten ja tulevien asiakkaidemme eduksi.

7 Hallinto omistajien etujen valvojana

Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö on vakuutusyhtiölain tarkoittama keskinäinen vahinkovakuutusyhtiö ja yhtiön hallintotapa perustuu yhtiömuodon mukaisesti keskinäisyyteen.

Yhtiön toiminnan perustana ovat vakuutusalaan koskeva lainsäädäntö, yhtiöjärjestys, Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet sekä yhtiön sisäiset hallintojärjestelmää koskevat periaatteet. Pohjantähti noudattaa keskinäiselle yhtiölle soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance 2015). Pohjantähden selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sisältyy tähän toimintakertomukseen.

7.1 Yhtiökokous

Keskinäisen vakuutusyhtiön osakkaita ovat vakuutuksenottajat sekä takuusuuksien omistajat. Ylin päätösvalta on yhtiökokouksella. Yhtiökokouksessa osakkaalla käytettävissä olevan äänimäärän määräytymisen perusteista on säädetty yhtiöjärjestyksessä.

Toimintavuoden varsinainen yhtiökokous pidettiin 14.5.2018.

7.2 Hallitus

Pohjantähden hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 3–6 jäsentä. Yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten lukumäärästä sekä valitsee hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2018 yhtiökokous päätti hallituksen jäsenmääräksi kuusi jäsentä kuten vuonna 2017. Hallitus valitsee kunkin toimikautensa alussa keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitukseen valittavan jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Hallituksessa on lisäksi oltava edustettuna sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin vakuutusyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Hallituksen jäsenillä tulee kokonaisuutena arvioiden olla sopivaa ammatillista kokemusta vakuutus- ja rahoitusmarkkinoista, yhtiön liiketoimintastrategiasta ja liiketoimintamallista, hallintojärjestelmästä, rahoitus- ja vakuutusmatemaattisesta analyysistä ja sääntelystä.

Hallituksen tulee johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Pohjantähden ylimääräisessä yhtiökokouksessa 30.10.2017 hallituksen jäseniksi valittiin toimitusjohtaja, MBA Tapio Vekka, aluejohtaja, GeMBA Jussi Pohto, toimitusjohtaja, KTM Elina Salmivala, asianajaja Timo

Portaanpää, yhteyspäällikkö Markku Jokela ja KTM Pekka Määttä. Hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Tapio Vekan.

Pohjantähden varsinaisessa yhtiökokouksessa 14.5.2018 hallituksen kokoonpanoa uusittiin ja hallituksen jäseniksi valittiin Ambientia Group Oy:n hallituksen puheenjohtaja, OTK Kari Kaartinen; hallitusammattilainen, KTM Taru Narvanmaa; vakuutustieteen professori, FT Lasse Koskinen; toimitusjohtaja, MBA Tapio Vekka; toimitusjohtaja, KTM Elina Salmivala ja aluejohtaja, GeMBA Jussi Pohto. Hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Tapio Vekan ja myöhemmin 26.6.2018 lukien Kari Kaartisen.

Hallituksen perustehtävänä on strategisen ohjauksen lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen. Näihin kuuluvina hallitus on määritellyt yhtiön keskeisiksi toiminnoiksi riskienhallinnan, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen sekä compliance-toiminnon, joiden tilan hallitus arvioi vuosittain. Muiksi keskeisiksi toiminnoiksi hallitus on määritellyt aktuaaritoiminnon, kirjanpidon, varainhoidon ja hallinnon.

Hallitustyön tueksi perustettiin syyskuussa 2018 hallituksen päätöksellä sijoitustoimikunta, jonka tehtävänä on edistää ja valmistella sijoitusasioita hallitukselle. Sijoitustoimikuntaan kuuluu kaksi hallituksen jäsentä sekä Pohjantähden toimitusjohtaja, sijoitusjohtaja, riskienhallintajohtaja, aktuaarijohtaja ja talousjohtaja. Lisäksi sijoitustoimikunta käyttää apunaan kahta ulkopuolista sijoitustoiminnan asiantuntijaa.

Hallitustyön avuksi perustettiin joulukuussa 2018 myös riskienhallintatoimikunta, jonka tehtävänä on edistää ja valmistella riskienhallintaan liittyviä asioita hallitukselle. Riskienhallintatoimikuntaan kuuluu kaksi hallituksen jäsentä sekä Pohjantähden toimitusjohtaja, riskienhallintajohtaja, sijoitusjohtaja, aktuaarijohtaja ja talousjohtaja.

Hallitus on laatinut vuosittaisen työkalenterin, joka sisältää muun ohella eri toimintojen säännöllisen raportointiohjelman. Työskentelynsä tehokkuuden takaamiseksi hallitus arvioi itsearviointina vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan.

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden ja kaikki hallituksen jäsenet ovat hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla riippumattomia yhtiöstä.

Hallitus kokoontui 16 kertaa vuonna 2018. Kokouksien osallistumisprosentti oli 97 %.

7.3 Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on yksi valiokunta, nimitysvaliokunta, jonka tehtävänä on valmistella asioita yhtiökokoukselle, erityisesti hallituksen jäsenten valintaan liittyen. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja, joka kutsuu valiokunnan koolle.

Nimitysvaliokunta valmisteli ohjeistuksen mukaisesti asiat varsinaiseen yhtiökokoukseen keväällä 2018.

7.4 Toimitusjohtaja ja muu johto

Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hoitamalla liiketoimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtia, että yhtiö toimii lain, viranomaismääräysten, hyvän vakuutustavan ja sopimusvelvoitteiden mukaisesti. 14.5.2018 lukien toimitusjohtaja ei ole ollut yhtiömme hallituksen jäsen.

Alkuvuoden ajan, 26.6.2018 asti yhtiön toimitusjohtajana toimi Pekka Määttä. Väliaikaisena toimitusjohtajana toimi 26.6.2018 lukien Krista Rantala kunnes toimitusjohtajaksi valittiin 1.10.2018 alkaen Aki Kiiliäinen.

Toimintavuoden aikana yhtiön hallitus vahvisti yhtiön johtoa ja hallintoa nimittämällä yhtiölle toimitusjohtajan avuksi varatoimitusjohtajan. Varatoimitusjohtajaksi nimitettiin Krista Rantala. Varatoimitusjohtaja vastaa toimitusjohtajan alaisuudessa hallinnosta ja yhtiön lakiasioista. Lisäksi toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä ja muut yhtiön johtoon kuuluvat, keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt.

7.5 Lähipiiri

Pohjantähdellä on hallituksen vahvistama ohjeistus lähipiirioikeustoimista. Eturistiriitojen torjumista koskevaa ohjeistusta on sisällytetty myös code of conduct -periaatteisiin. Yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt on dokumentoitu. Lähipiiriin kuuluvilta henkilöiltä pyydetään vuosittain selvitys heidän muista vastuuasemistaan.

Lähipiirin kanssa tehtäviin oikeustoimiin tulee olla toimitusjohtajan lupa. Lähipiirioikeustoimien raportoinnista hallitukselle vastaa toimitusjohtaja ja oikeustoimia valvoo sisäinen tarkastus. Selvitys tehdystä oikeustoimista saatetaan hallituksen tietoon vuosittain.

Hallitus on käsitellyt vuoden 2018 lähipiirioikeustoimia alkuvuonna 2019.

7.6 Sisäpiirihallinto

Pohjantähdellä on hallituksen vahvistama sisäpiiriohje. Yhtiöllä ei ole pysyvää julkista sisäpiirirekisteriä, koska yhtiö on keskinäinen yhtiö eikä sen takuusuuksilla käydä kauppaa. Samasta syystä yhtiöllä ei ole myöskään pysyvää yritys kohtaista sisäpiirirekisteriä. Hallitus päättää tarvittaessa hankekohtaisesti sisäpiirirekisterin käyttöön otosta.

7.7 Konserni

Pohjantähden konserniin kuului vuoden 2018 ajan emoyhtiö Pohjantähti Keskinäisen Vakuutusyhtiön lisäksi pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Konserniin kuuluivat Vanajan Liikehuoneistot Oy, Kiinteistö Oy Reskan Kulma sekä Vanain Kiinteistö Oy. Omistusosuus tamperelaisessa Kyttälänkontu Oy:ssä on noin 55 %. Keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa olemme käyttäneet hankintamenomenetelmää. Kiinteistöyhtiöiden rakennusten suunnitelman mukaiset poistot olemme kirjanneet konsernitilinpäätöksessä.

7.8 Omistusyhteyshyönteiset

Asunto Oy Hämeenlinnan Hallituskatu 12 -nimisessä yhtiössä Pohjantähden omistus on noin 22 %. Yhtiötä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen sen vähäisen merkityksen vuoksi.

8 Takuusuudet, oma pääoma ja rahastot

8.1 Takuusuudet

Takuupääoman määrä on 8 064 000 euroa. Tämä vastaa 8 064 kappaletta B-sarjan takuusuuksia, joiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 1000 euroa kappaleelta. Takuupääoma on jakautunut siten, että asiakkailamme on 244, Keskinäisellä Eläkevakuutusyhtiöllä Ilmarisella 3907 ja Veritas Eläkevakuutusosakeyhtiöllä 3907 B-sarjan takuusuutta.

8.1.1 Takuusuudet omassa hallussa

Pohjantähden omassa hallussa on kuusi B-sarjan takuusuutta, yhteiseltä kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 6 000 euroa.

8.1.2 Selvitys hallituksen ja johdon omistuksesta

Hallituksen jäsenten omistuksessa ei ole B-sarjan takuuosuuksia. Yhtiön ylimmän johdon tai heidän lähipiirinsä omistuksessa on yksittäisiä takuuosuuksia, ei kuitenkaan enempää kuin yksi henkilöä kohden. Yksi B-sarjan takuuosuus tuottaa 200 ääntä yhtiökokouksessa käytettäväksi.

8.2 Oma pääoma ja rahastot

Tilinpäätöksen mukaiset rahastot ovat:

SIDOTTU OMA PÄÄOMA

Pohjarahasto	2 520 563,78
Takuupääoma	8 064 000,00

VAPAA OMA PÄÄOMA

Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	0,00
Muut rahastot	7 843 311,51
Ylijäämä	36 572 424,74
	<hr/>
	55 000 300,03

8.2.1 Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Tilikauden voitto verojen jälkeen oli 570 403,55 euroa (vuosi 2017 6 733 719,83 euroa).

Takuuosuuksien B-sarjan yhtiön ulkopuolisille omistajille maksetaan voitonjakona yhtiöjärjestyksen mukaan korkoa yhtiökokouksen päättämän koron mukaisesti. Loput yhtiön voitosta jätetään ylijäämien tilille. Yhtiön hallussa oleville omille takuuosuuksille ei makseta korkoa. Hallitus esittää, että yhtiön ulkopuolisessa omistuksessa oleville B-sarjan takuuosuuksille maksetaan korkoa 3,75 % eli pohjakorko -0,186 % lisättynä 3,936 % marginaalilla, euromääräisesti 302 175,00 euroa.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 44 415 736,25.

Pohjantähden taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maksuvalmiutemme on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan maksukykyämme.

HALLINTO

HALLITUS 30.10.2017 lähtien

Tapio Vekka, Hämeenlinna (puheenjohtaja)
Jussi Pohto, Hämeenlinna (varapuheenjohtaja)
Markku Jokela, Lahti
Pekka Määttä, Espoo
Timo Portaanpää, Hämeenlinna
Elina Salmivala, Pori

HALLITUS 14.5.2018 lähtien

Kari Kaartinen, Hämeenlinna (puheenjohtaja 26.6.2018 lukien)
Jussi Pohto, Hämeenlinna (varapuheenjohtaja)
Lasse Koskinen, Tampere
Taru Narvanmaa, Turku
Elina Salmivala, Pori
Tapio Vekka, Hämeenlinna (puheenjohtaja 26.6.2018 asti)

JOHTORYHMÄ 31.12.2018

Aki Kiiliäinen, toimitusjohtaja
Krista Rantala, varatoimitusjohtaja, yhtiön lakimies
Petteri Holopainen, kehitys- ja vakuutustoiminnan johtaja
Minna Kiiso, korvauspalvelujohtaja
Elina Kotilainen, tietohallintojohtaja
Maarit Reunanen, viestintä- ja markkinointijohtaja
Kaija Riipinen, talousjohtaja

Jenni Kotiranta, henkilöstöedustaja

MUU JOHTO

Taina Antila, compliance officer
Kari Lahti, aktuaarijohtaja
Jani Pajukangas, riskienhallintajohtaja
Jani Partanen, sijoitusjohtaja

TILINTARKASTAJAT

VARSINAISET:
Ulla Nykky, KHT
Pekka Hietala, KHT

VARALLA:
Jenni Smedberg, KHT
Timo Eerola, KHT

9 TARKASTELUKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT JA TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Uudistetun strategian mukaisesti panostamme kasvuun ja kehittämiseen. Tärkeinä teemoina yhtiön lähitulevaisuuden kehittämisessä ovat taloudellinen vakavaraisuus, vastuullinen sijoitustoiminta, luotettava hallinto sekä eettinen toiminta. Eettiset arvot tulevat olemaan iso osa Pohjantähden toimintaa ja panostamme läpinäkyvyyteen kaikessa toiminnassamme.

Valtakunnansyyttäjänvirasto päätti maaliskuussa 2019 Finanssivalvonnan tekemän kantelun johdosta, että syksyllä päätettyä, vuoden 2017 ylimääräiseen yhtiökokoukseen liittyvää esitutkintaa on jatkettava. Yhtiö tulee avustamaan poliisia tarpeen mukaan tutkinnassa.

Strategian mukaisesti yhtiön liiketoimintaa ja organisaatiota uudistetaan asiakasnäkökulmasta. Maaliskuussa 2019 yhtiö on käynnistänyt uusien liiketoimintajohtajien rekrytoinnit asiakaskantamme kehittämiseksi ja vahvistamiseksi. Yhtiön liiketoiminta jaetaan kahteen liiketoimintakokonaisuuteen, henkilöasiakasliiketoimintaan ja yritysasiakasliiketoimintaan. Liiketoiminnot tulevat vastaamaan vastuualueensa tuloksellisuudesta kokonaisuutena ja kehittämään liiketoimintaa asiakkaiden tarpeita varten. Liiketoimintojen eriyttämisellä haluamme parantaa asiakas- ja myyntityön johtamista. Tavoitteenamme on olla paras vaihtoehto asiakkaillemme ja tehdyllä organisaatiomuutoksella uskomme pystyvämme keskittymään entistä paremmin juuri oikeisiin asiakasryhmiin.

Liiketoiminnan uudistamiseksi ja myynnin vahvistamiseksi yhtiössä on aloitettu myös franchising-toiminnan pilotointi. Ensimmäiset franchising-toimipisteet avataan 1.4.2019 Nurmijärvelle ja Tampereelle.

Uuden Tähtiterveysvakuutuksen myynti aloitettiin alkuvuodesta 2019. Tämän henkilövakuutuksen avulla haluamme tarjota sekä nykyisille että uusille asiakkaille koko perheen kattavan turvan.

Korvaustoiminnan osalta odotamme vuoden 2019 olevan edellisten vuosien kaltainen. Riskin arviointiin kiinnitämme jatkossakin erityistä huomiota ja jatkamme korvauspalvelun automatisointia. Yhteistyökumppaneilla on merkittävä rooli sujuvassa palveluprosessissamme.

Kasvun ja kehittämisen panostukset tulevat kasvattamaan liikekulumme vuoden 2019 aikana. Tuote- ja järjestelmäkehittämiseen panostamme edellisvuosia enemmän, mutta pidämme liikekulujen kasvun kuitenkin hallinnassa toimintoja tehostamalla. Tavoitteenamme on kääntää vakuutusmaksutulo jälleen kasvuun.

Sijoitusmarkkinoiden alkuvuoden 2019 suotuisa kehitys on vahvistanut entisestään pitkän aikavälin keskimääräistä vuosituottoamme.

Yhtiön vakavaraisuus on hyvällä tasolla. Viimeisimmän riski- ja vakavaraisuusarvion perusteella sen uskotaan säilyvän hyvällä tasolla yhtiön toteuttaessa valittua strategiaa.

Tuloslaskelma

	KONSERNI 1.1-31.12 2018	KONSERNI 1.1-31.12 2017
Vakuutustekninen laskelma:		
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	99 721 047,84	103 643 554,70
Jälleenvakuuttajien osuus	-7 472 087,63	-7 754 573,12
Vakuutusmaksuvastuun muutos	1 316 584,02	1 267 758,80
Jälleenvakuuttajien osuus	-43 061,46	24 034,79
Vakuutusmaksutuotot	93 522 482,77	97 180 775,17
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-70 507 646,94	-74 459 066,78
Jälleenvakuuttajien osuus	6 325 816,89	12 569 001,89
Korvausvastuun muutos	-8 308 719,02	-6 729 538,79
Jälleenvakuuttajien osuus	1 069 587,70	-278 567,74
Korvauskulut	-71 420 961,37	-68 898 171,42
Liikekulut	-23 917 598,98	-23 236 948,47
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	-1 816 077,58	5 045 655,28
Tasoituspääntien muutos	-20 036,75	-3 955 170,00
Vakuutustekninen kate	-1 836 114,33	1 090 485,28
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:		
Sijoitustoiminta		
Sijoitustoiminnan tuotot	8 626 181,36	12 747 362,08
Sijoitustoiminnan kulut	-5 215 169,19	-5 156 743,05
Sijoitustoiminnan nettotuotto	3 411 012,17	7 590 619,03
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta		
Tilikauden verot	-750 977,39	-1 771 689,71
Aikaisempien tilikausien verot	-59 929,96	-21 967,13
Laskennallinen vero	-48 965,93	-54 382,62
Tuloverot	-859 873,28	-1 848 039,46
Vähemmistöosuudet	7 721,72	6 703,69
Konsernin voitto tilikaudelta	722 746,28	6 839 768,54

Tase	<i>KONSERNI</i>	<i>KONSERNI</i>
VASTAAVAA	31.12. 2018	31.12. 2017
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4 478 426,06	4 054 758,04
Muut pitkävaikutteiset menot	259 826,08	234 907,62
Ennakkomaksut	47 420,94	181 422,44
Aineettomat hyödykkeet	<u>4 785 673,08</u>	<u>4 471 088,10</u>
Sijoitukset		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	13 762 044,82	14 201 974,15
Kiinteistösijoitukset	<u>13 762 044,82</u>	<u>14 201 974,15</u>
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	76 620 240,23	69 867 788,22
Rahoitusmarkkinavälineet	86 430 495,93	84 803 180,00
Kiinnelainasaamiset	131 837,05	243 235,05
Muut lainasaamiset	4 989 657,98	4 789 527,60
Talletukset	3 719 987,99	3 711 840,30
Muut sijoitukset	<u>171 892 219,18</u>	<u>163 415 571,17</u>
Sijoitukset yhteensä	185 654 264,00	177 617 545,32
Saamiset		
Ensivakuutustoiminnasta		
Vakuutuksenottajilta	22 832 662,06	23 358 584,82
Jälleenvakuutustoiminnasta	4 730 434,63	6 207 525,84
Muut saamiset	9 424 996,46	6 532 831,22
Laskennalliset verosaamiset	542 485,36	541 089,12
Saamiset	<u>37 530 578,51</u>	<u>36 640 031,00</u>
Muu omaisuus		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 031 670,97	1 045 811,43
Muut aineelliset hyödykkeet	67 357,75	67 357,75
Tavaravarastot	243 339,20	351 390,79
Aineelliset hyödykkeet	<u>1 342 367,92</u>	<u>1 464 559,97</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>7 950 101,94</u>	<u>9 668 296,11</u>
Muu omaisuus	9 292 469,86	11 132 856,08
Siirtosaamiset		
Korot ja vuokrat	1 227 024,19	1 233 978,12
Muut siirtosaamiset	<u>2 434 353,22</u>	<u>2 073 716,70</u>
Siirtosaamiset	3 661 377,41	3 307 694,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>240 924 362,86</u>	<u>233 169 215,32</u>

Tase	<i>KONSERNI</i>	<i>KONSERNI</i>
VASTATTAVAA	31.12. 2018	31.12. 2017
Oma pääoma		
Pohjarahasto	2 520 563,78	2 520 563,78
Takuupääoma	8 064 000,00	8 064 000,00
Muut rahastot	7 843 311,51	7 843 311,51
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	33 813 426,07	27 256 091,55
Tilikauden voitto (tappio)	722 746,28	6 839 768,54
Oma pääoma	<u>52 964 047,64</u>	<u>52 523 735,39</u>
Vähemmistöosuus	1 900 036,50	1 906 133,19
Vakuutustekninen vastuuelka		
Vakuutusmaksuvastuu	36 626 376,35	37 942 960,37
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 672 547,07	-1 715 608,53
Korvausvastuu	140 132 708,13	131 823 989,11
Jälleenvakuuttajien osuus	-14 917 695,03	-13 848 107,33
Tasointusmäärä	9 607 000,75	9 586 964,00
Vakuutustekninen vastuuelka	<u>169 775 843,13</u>	<u>163 790 197,62</u>
Velat		
Ensivakuutustoiminnasta	2 881 360,52	1 968 013,08
Jälleenvakuutustoiminnasta	2 577 094,50	2 667 781,20
Muut velat	6 621 028,61	6 024 703,53
Laskennalliset verovelat	283 106,85	232 744,66
Velat	<u>12 362 590,48</u>	<u>10 893 242,47</u>
Siirtovelat	3 921 845,11	4 055 906,65
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>240 924 362,86</u>	<u>233 169 215,32</u>

1. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Konserni

1.1. Vakuutusmaksutulo

	2018 EUR	2017 EUR
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	99 721 089,09	103 640 453,65
ETA valtioista		
Muista valtioista		
Yhteensä	99 721 089,09	103 640 453,65
Jälleenvakuutus	-41,25	3 101,05
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	99 721 047,84	103 643 554,70

Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	575 084,43	544 173,92
Jakojärjestelmämaksut	5 076 368,70	5 038 575,59
Vakuutusmaksuvero	17 537 722,00	18 714 473,53
Palosuojelumaksu	292 041,59	302 179,36
Liikenneturvallisuusmaksu	165 167,06	193 760,94
Työturvallisuusmaksu	209 243,67	210 819,11
Muut julkiset maksut		
Yhteensä	23 855 627,45	25 003 982,45

1.2. Liikekulujen erittely

Konserni

	2018 EUR	2017 EUR
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 514 402,72	2 728 504,60
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	0,15	0,00
Muut vakuutusten hankintamenot	6 323 072,48	6 095 808,33
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos (+/-)	10 723 509,25	7 856 119,06
Vakuutusten hoitokulut	5 431 628,46	7 828 025,19
Hallintokulut	-1 075 014,08	-1 271 508,71
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet(-)	23 917 598,98	23 236 948,47
Yhteensä	23 917 598,98	23 236 948,47

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Vahinkovakuutus:

Maksetut korvaukset	6 542 784,48	7 714 273,91
Liikekulut	23 917 598,98	23 236 948,47
Sijoitustoiminnan hoitokulut	130 120,27	171 772,92
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	30 590 503,73	31 122 995,30

1.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Konserni

	2018	2017
	EUR	EUR
Henkilöstökulut:		
Palkat ja palkkiot	15 199 548,65	15 730 854,90
Eläkekulut	2 671 726,57	2 756 198,03
Muut henkilösivukulut	588 153,06	779 547,29
Yhteensä	18 459 428,28	19 266 600,22

Henkilöstökulut sisältävät kertaluonteisia varauksia yhteensä 378 850 euroa.

Yhtiön entinen työntekijä on riitauttanut irtisanomisensa ja yhtiö on haastettu asiassa oikeuteen.

Korvausvaatimus on esitetty sekä väitetyn laittoman irtisanomisen että poikkeuksellisen, irtisanomisen varalta tehdyn sopimuksen perusteella. Korvausvaatimus on yhteensä lähes 300 000 euroa. Jos yhtiö tuomitaan maksamaan korvaus poikkeuksellisen sopimuksen perusteella, tulee yhtiö esittämään korvausvaatimuksen sopimuksen tehneelle yhtiön entiselle toimitusjohtajalle.

Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana

	2018	2017
konttorihenkilöstö	291	311
myyntihenkilöstö	48	47
kiinteistöhenkilöstö	0	0
Yhteensä	339	358

Johdon palkat ja palkkiot

	2018	2017
	EUR	EUR
toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	530 242,38	305 089,44
hallituksen jäsenet ja varajäsenet	163 746,39	139 987,50
Yhteensä	693 988,77	445 076,94

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä on lainmukainen

Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille

- myönnettyjä rahalainoja ei ollut
- koskevia vakuuksia tai vastuusitoumuksia ei ole

Tilintarkastajien palkkiot

	2018	2017
Tilintarkastus	169 340,09	87 511,47
Veroneuvonta	11 780,00	855,16
Muut palvelut	0,00	14 260,00
Yhteensä	181 120,09	102 626,63

1.4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Konserni

	2018 EUR	2017 EUR
Sijoitustoiminnan tuotot:		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	0,00	0,00
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut tuotot	1 127 595,78	1 150 200,38
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	277 367,07	435 266,25
Korkotuotot	3 112 230,05	2 751 899,63
Muut tuotot	779 826,85	427 577,62
Yhteensä	5 297 019,75	4 764 943,88
Arvon alentumisten palautukset	964 498,91	1 250 255,20
Myyntivoivot	2 374 962,70	6 732 163,00
Yhteensä	8 636 481,36	12 747 362,08
Sijoitustoiminnan kulut:		
Kulut kiinteistösijoituksista	870 127,29	838 782,66
Kulut muista sijoituksista	453 702,60	828 637,10
Korkokulut ja muut vieraan pääoman muille kuin konserniyrityksille	52 900,56	108 960,78
Yhteensä	1 376 730,45	1 776 380,54
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	3 343 746,41	2 610 240,90
Rakennusten suunnitelmapoistot	342 555,23	276 177,88
Myyntitappiot	167 257,10	493 943,73
Yhteensä	5 230 289,19	5 156 743,05
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	3 406 192,17	7 590 619,03
Sijoitusten arvonkorotus	0,00	0,00
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	0,00	0,00
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	3 406 192,17	7 590 619,03

2. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konserni

2.1. Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2018	2017
	EUR	EUR
Jäljellä oleva hankintameno	5 116 145,10	5 146 885,74
Kirjanpitoarvo	5 116 145,10	5 146 885,74
Käypä arvo	5 426 811,27	5 426 811,27

2.2. Taseen erän Muut lainasaamiset erittely vakuuden mukaan:

	2018	2017
	EUR	EUR
Muut lainasaamiset:		
Pankkitakaus	0,00	0,00
Vakuutuskirja	0,00	0,00
Muu vakuus (eriteltyinä, jos määrä on olennainen)	140 675,91	398 827,18
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	7 073,36	19 776,47
Yhteensä	147 749,27	418 603,65

2.3. Oman pääoman muutokset

	<i>KONSERNI</i> 2018	<i>KONSERNI</i> 2017
Pohjarahasto 1.1.	2 520 563,78	2 520 563,78
Siirto pohjarahastoon	0,00	0,00
Pohjarahasto 31.12.	2 520 563,78	2 520 563,78
Takuupääoma 1.1.	8 064 000,00	8 064 000,00
Takuupääoman takaisinmaksu	0,00	0,00
Takuupääoma 31.12.	8 064 000,00	8 064 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	7 824 000,00	7 824 000,00
Lisäykset	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	7 824 000,00	7 824 000,00
Muut rahastot 1.1.	19 311,51	24 386,57
Lisäykset	0,00	4 924,94
Hallituksen käyttövaroista maksetut erät	0,00	0,00
Lahjoitukset	0,00	-10 000,00
Muut rahastot 31.12.	19 311,51	19 311,51
Voittovarot 1.1.	34 095 860,09	27 450 540,07
Siirto pohjarahastoon	0,00	0,00
Takuupääoman korko	-221 595,00	-241 740,00
Muihin rahastoihin	0,00	-4 924,94
Edellisen tilikauden oikaisu	-8 757,60	52 216,42
Tilikauden voitto/tappio	722 746,28	6 839 768,54
Voittovarot 31.12.	34 588 253,77	34 095 860,09
Oma pääoma 31.12.	53 016 129,06	52 523 735,38
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset jakautuvat	1 415 529,37	1 163 718,49
- edellisten tilikausien tulokseen	930 973,82	713 839,34
- tilikauden tulokseen	201 448,70	217 134,48
- verovelkoihin	283 106,84	232 744,67

(I) Suora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta

Tuleva rahavirta + merkinen
 Menevä rahavirta - merkinen
 Saadut vakuutusmaksut
 jälleenvakuuttajille maksettu osuus
 Maksetut korvaukset
 jälleenvakuuttajilta saatu osuus
 Saadut korot
 Saadut osingot
 Saadut muut sijoitustulot ja tulot liiketoiminnan
 muista tuotoista
 Maksut henkilöstökuluista
 Muut maksut liiketoiminnan kuluista

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan
 rahoituskuluista
 Maksetut välittömät verot

Liiketoiminnan rahavirta

Investointien rahavirta

Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)
 Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)
 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä
 muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)

Investointien rahavirta

Rahoituksen rahavirta

Maksullinen osakeanti
 Omien osakkeiden hankkiminen
 Omien osakkeiden myynti
 Lainojen nostot
 Lainojen takaisinmaksut
 Maksetut osingot/takuupääoman korot ja
 muu voitonjako

Rahoituksen rahavirta

Rahavarojen muutos
 Rahavarat tilikauden alussa
 Rahavarat tilikauden lopussa

	EMOYHTIÖ 2018 EUR	EMOYHTIÖ 2017 EUR	KONSERNI 2018 EUR	KONSERNI 2017 EUR
101 156 714	104 236 420	101 156 714	104 236 420	
-7 562 774	-6 306 661	-7 562 774	-6 306 661	
-63 601 803	-66 834 088	-63 601 803	-66 834 088	
7 802 908	6 817 557	7 802 908	6 817 557	
3 148 145	3 094 690	3 121 176	3 062 109	
301 561	416 457	301 561	416 457	
2 397 160	320	2 457 842	44 937	
-18 495 130	-18 762 387	-18 495 130	-18 762 387	
-11 299 971	-13 357 599	-10 804 924	-12 943 482	
13 846 809	9 304 708	14 375 568	9 730 861	
-195 505	-326 057	-195 550	-326 057	
-1 749 242	-1 240 632	-1 753 021	-1 240 632	
11 902 062	7 738 018	12 426 998	8 164 171	
-13 970 701	-15 226 859	-14 065 446	-15 205 168	
2 753 630	17 188 463	2 516 694	16 865 285	
-2 126 329	-2 394 067	-2 372 772	-2 438 143	
-13 343 401	-432 463	-13 921 524	-778 026	
0	0	0	0	
0	0	0	0	
0	0	0	0	
0	0	0	0	
0	0	6 685	3 616	
-230 353	-251 740	-230 353	-251 740	
-230 353	-251 740	-223 667	-248 124	
-1 671 691	7 053 815	-1 718 194	7 138 021	
9 452 322	2 398 506	9 668 296	2 530 276	
7 780 631	9 452 322	7 950 102	9 668 296	

Tuloslaskelma

	EMOYHTIÖ 1.1-31.12. 2018	EMOYHTIÖ 1.1-31.12. 2017
Vakuutustekninen laskelma:		
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	99 721 047,84	103 643 554,70
Jälleenvakuuttajien osuus	-7 472 087,63	-7 754 573,12
Vakuutusmaksuvastuun muutos	1 316 584,02	1 267 758,80
Jälleenvakuuttajien osuus	-43 061,46	24 034,79
Vakuutusmaksutuotot	<u>93 522 482,77</u>	<u>97 180 775,17</u>
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-70 507 646,94	-74 459 066,78
Jälleenvakuuttajien osuus	6 325 816,89	12 569 001,89
Korvausvastuun muutos	-8 308 719,02	-6 729 538,79
Jälleenvakuuttajien osuus	1 069 587,70	-278 567,74
Korvauskulut	<u>-71 420 961,37</u>	<u>-68 898 171,42</u>
Liikekulut	-24 008 994,89	-23 333 788,85
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		
Tasoitusmäärän muutos	-1 907 473,49	4 948 814,90
Vakuutustekninen kate	<u>-1 927 510,24</u>	<u>993 644,90</u>
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:		
Sijoitustoiminta		
Sijoitustoiminnan tuotot	8 582 469,19	12 735 326,05
Sijoitustoiminnan kulut	-5 025 616,56	-4 930 176,18
Sijoitustoiminnan nettotuotto	<u>3 556 852,63</u>	<u>7 805 149,87</u>
Voitto (Tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1 629 342,39	8 798 794,77
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	-251 810,88	-271 418,10
Tuloverot		
Tilikauden verot	-750 977,39	-1 771 689,71
Aikaisempien tilikausien verot	-56 150,57	-21 967,13
Tuloverot	<u>-807 127,96</u>	<u>-1 793 656,84</u>
TILIKAUDEN VOITTO	<u><u>570 403,55</u></u>	<u><u>6 733 719,83</u></u>

Tase	<i>EMOYHTIÖ</i>	<i>EMOYHTIÖ</i>
VASTAAVAA	31.12. 2018	31.12. 2017
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4 476 929,19	4 053 261,17
Muut pitkävaikutteiset menot	153 958,98	129 422,78
Ennakkomaksut	47 420,94	181 422,44
Aineettomat hyödykkeet	<u>4 678 309,11</u>	<u>4 364 106,39</u>
Sijoitukset		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	14 811 165,77	14 876 201,41
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	1 336 243,09	1 633 179,37
Kiinteistösijoitukset	<u>16 147 408,86</u>	<u>16 509 380,78</u>
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	76 620 240,23	69 867 788,22
Rahoitusmarkkinavälineet	86 110 036,76	84 482 720,83
Kiinnelainasaamiset	131 837,05	243 235,05
Muut lainasaamiset	4 989 657,98	4 789 527,60
Talletukset	3 719 987,99	3 711 840,30
Muut sijoitukset	<u>171 571 760,01</u>	<u>163 095 112,00</u>
Sijoitukset yhteensä	187 719 168,87	179 604 492,78
Saamiset		
Ensivakuutustoiminnasta		
Vakuutuksenottajilta	22 832 662,06	23 358 584,82
Jälleenvakuutustoiminnasta	4 730 434,63	6 207 525,84
Muut saamiset	9 424 996,46	6 554 522,86
Saamiset	<u>36 988 093,15</u>	<u>36 120 633,52</u>
Muu omaisuus		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 031 670,97	1 045 811,43
Muut aineelliset hyödykkeet	67 357,75	67 357,75
Tavaravarastot	243 339,20	351 390,78
Aineelliset hyödykkeet	<u>1 342 367,92</u>	<u>1 464 559,96</u>
Rahat ja pankkisaamiset	7 780 630,63	9 452 321,60
Siirtosaamiset		
Korot ja vuokrat	1 227 024,19	1 233 978,12
Muut siirtosaamiset	2 429 502,45	2 067 703,68
Siirtosaamiset	<u>3 656 526,64</u>	<u>3 301 681,80</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>242 165 096,32</u>	<u>234 307 796,05</u>

Tase	<i>EMOYHTIÖ</i>	<i>EMOYHTIÖ</i>
	31.12.	31.12.
VASTATTAVAA	2018	2017
Oma pääoma		
Pohjarahasto	2 520 563,78	2 520 563,78
Takuupääoma	8 064 000,00	8 064 000,00
Muut rahastot	7 843 311,51	7 843 311,51
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	36 002 021,19	29 498 653,96
Tilikauden voitto (tappio)	570 403,55	6 733 719,83
Oma pääoma	<u>55 000 300,03</u>	<u>54 660 249,08</u>
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	1 415 529,37	1 163 718,49
Vakuutustekninen vastuovelka		
Vakuutusmaksuvastuu	36 626 376,35	37 942 960,37
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 672 547,07	-1 715 608,53
Korvausvastuu	140 132 708,13	131 823 989,11
Jälleenvakuuttajien osuus	-14 917 695,03	-13 848 107,33
Tasointusmäärä	9 607 000,75	9 586 964,00
Vakuutustekninen vastuovelka	<u>169 775 843,13</u>	<u>163 790 197,62</u>
Velat		
Ensivakuutustoiminnasta	2 881 360,52	1 968 013,08
Jälleenvakuutustoiminnasta	2 577 094,50	2 667 781,20
Muut velat	6 593 153,66	5 994 914,38
Velat	<u>12 051 608,68</u>	<u>10 630 708,66</u>
Siirtovelat	3 921 815,11	4 062 922,20
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>242 165 096,32</u>	<u>234 307 796,05</u>

3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Emoyhtiö

3.1. Vakuutusmaksutulo

	2018 EUR	2017 EUR
Ensivakuutus		
Kotimaasta	99 721 089,09	103 640 453,65
Jälleenvakuutus	-41,25	3 101,05
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	99 721 047,84	103 643 554,70

Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	575 084,43	544 173,92
Jakojärjestelmämaksut	5 076 368,70	5 038 575,59
Vakuutusmaksuvero	17 537 722,00	18 714 473,53
Palosuojelumaksu	292 041,59	302 179,36
Liikenneturvallisuusmaksu	165 167,06	193 760,94
Työturvallisuusmaksu	209 243,67	210 819,11
Yhteensä	23 855 627,45	25 003 982,45

3.2. Vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmäkohtaiset tiedot

EUR

Vakuutusluokkaryhmä	vuosi	Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta
		1	2	3	4	5	6
Lakisääteinen tapaturma	2018	12 002 196,03	11 996 941,68	-6 415 585,79	-3 054 281,09	-501 363,69	2 025 715,97
	2017	12 338 152,11	12 335 370,36	-6 231 405,31	-3 350 752,08	-534 665,42	2 218 543,43
	2016	12 413 391,63	12 410 337,07	-6 943 440,11	-3 202 104,49	-537 741,87	1 727 050,63
Urheilijoiden tapaturma	2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu tapaturma ja sairaus	2018	17 269 401,43	17 060 884,91	-13 590 529,80	-4 322 357,49	-27 282,56	-879 284,94
	2017	16 626 168,40	16 289 300,61	-18 595 446,16	-3 091 893,31	-26 624,75	-5 424 663,61
	2016	16 121 149,88	15 895 034,85	-14 146 487,87	-3 042 223,32	-26 130,43	-1 319 806,77
Moottori-ajoneuvovastuu	2018	16 534 703,00	17 605 146,53	-16 304 128,54	-4 211 823,18	2 598 617,54	-312 187,65
	2017	19 376 093,90	20 951 635,47	-9 884 943,00	-7 039 471,11	-614 723,02	3 412 498,34
	2016	23 840 641,30	23 486 768,53	-15 133 869,82	-6 984 134,53	-892 527,77	4 76 236,42
Maa-ajoneuvot	2018	18 643 829,97	19 132 815,72	-15 356 465,00	-4 665 625,06	-23 655,09	-912 929,43
	2017	19 899 168,62	20 216 877,69	-14 984 496,56	-3 977 558,64	-24 915,54	1 229 906,95
	2016	21 102 589,19	20 780 898,36	-16 599 433,43	-3 888 584,84	-26 121,74	266 758,34
Alukset, ilma-alukset, raitteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	2018	628 296,43	656 885,49	-511 572,01	-157 157,74	-25 065,97	-36 910,23
	2017	674 284,64	688 476,96	-354 342,06	-180 401,22	-25 799,46	127 934,22
	2016	699 091,29	684 110,39	-341 739,04	-190 873,36	-27 226,97	124 271,02
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2018	25 770 930,41	25 732 615,66	-21 884 280,89	-6 451 105,00	538 620,52	-2 064 149,72
	2017	26 084 395,41	25 869 071,65	-21 891 463,12	-5 081 697,71	4 667 738,90	3 563 649,72
	2016	26 023 968,03	25 488 332,84	-20 261 464,24	-4 976 970,94	1 448 632,19	1 698 529,85
Vastuu	2018	3 703 455,44	3 692 742,28	-2 395 387,89	-927 392,92	-104 573,59	265 387,88
	2017	3 519 209,28	3 523 066,61	-3 296 286,99	-952 192,47	-106 431,72	-831 844,56
	2016	3 705 198,71	3 628 473,26	-2 296 603,32	-924 919,42	-104 507,38	302 443,14
Luotto ja takaus	2018	214 525,49	207 685,87	-61 277,10	-53 762,18	0,00	92 646,59
	2017	200 582,39	195 107,06	370,33	-24 291,26	0,00	171 186,13
	2016	182 521,56	159 751,24	-24 043,43	-22 372,67	0,00	113 335,14
Oikeusturva	2018	3 354 943,12	3 345 437,85	-2 133 701,17	-840 117,09	-116 978,66	254 640,93
	2017	3 319 493,12	3 280 662,69	-2 171 297,09	-552 597,64	-82 787,97	473 979,99
	2016	3 237 817,55	3 107 491,75	-2 156 837,53	-530 699,03	-67 369,34	352 585,85
Matka-apu	2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	2018	1 598 807,77	1 606 517,12	-141 562,24	-400 387,23	-1 383 053,60	-318 485,94
	2017	1 602 905,78	1 558 643,37	-3 750 424,91	-318 656,09	2 579 617,59	69 179,96
	2016	1 491 397,97	1 406 861,01	-1 184 712,90	-295 669,47	-10 932,82	-84 454,19
ENSIVAKUUTUS YHTEENSÄ	2018	99 721 089,09	101 037 673,11	-78 794 490,43	-25 084 008,99	955 264,92	-1 885 556,54
	2017	103 640 453,65	104 908 212,46	-81 159 734,87	-24 569 511,52	5 831 408,62	5 010 370,58
	2016	108 817 767,11	107 048 059,30	-79 088 631,68	-24 058 552,08	-243 926,14	3 656 949,42
Jälleenvakuutus	2018	-41,25	-41,25	-21 875,55	-0,15	0,00	-21 916,95
	2017	3 101,05	3 101,05	-28 870,70	-35 786,03	0,00	-61 555,68
	2016	3 485,16	3 485,16	-12 588,45	-34 517,52	0,00	-43 620,81
YHTEENSÄ	2018	99 721 047,84	101 037 631,86	-78 816 365,98	-25 084 009,14	955 264,92	-1 907 473,49
	2017	103 643 554,70	104 911 313,51	-81 188 605,57	-24 605 297,55	5 831 408,62	4 948 814,90
	2016	108 821 252,27	107 051 544,46	-79 101 220,13	-24 093 069,60	-243 926,14	3 613 328,61
Tasoitusmäärän muutos	2018						-20 036,75
	2017						-3 955 170,00
	2016						-1 580 584,00
VAKUUTUS-TEKNINEN KATE	2018						-1 927 510,24
	2017						993 644,90
	2016						2 032 744,61

3.3. Liikekulujen erittely

Emoyhtiö

	2018	2017
	EUR	EUR
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 514 402,72	2 728 504,60
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	0,15	0,00
Muut vakuutusten hankintamenot	6 323 072,48	6 095 808,33
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos (+/-)	0,00	0,00
Vakuutusten hoitokulut	10 723 509,25	7 856 119,06
Hallintokulut	5 523 024,55	7 924 865,57
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet(-)	-1 075 014,08	-1 271 508,71
Yhteensä	24 008 995,06	23 333 788,85
 Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	6 542 784,48	7 714 273,91
Liikekulut	24 008 995,06	23 333 788,85
Sijoitustoiminnan hoitokulut	130 120,27	171 772,92
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	30 681 899,81	31 219 835,68

3.4. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Emoyhtiö

Henkilöstökulut:	2018	2017
Palkat ja palkkiot	15 199 548,65	15 730 854,90
Eläkekulut	2 671 726,57	2 756 198,03
Muut henkilösivukulut	588 153,06	779 547,29
Yhteensä	18 459 428,28	19 266 600,22

Henkilöstökulut sisältävät kertaluonteisia varauksia yhteensä 378 850 euroa.

Yhtiön entinen työntekijä on riitauttanut irtisanomisensa ja yhtiö on haastettu asiassa oikeuteen.

Korvausvaatimus on esitetty sekä väitetyn laittoman irtisanomisen että poikkeuksellisen, irtisanomisen varalta tehdyn sopimuksen perusteella. Korvausvaatimus on yhteensä lähes 300 000 euroa. Jos yhtiö tuomitaan maksamaan korvaus poikkeuksellisen sopimuksen perusteella, tulee yhtiö esittämään korvausvaatimuksen sopimuksen tehneelle yhtiön entiselle toimitusjohtajalle.

Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana	2018	2017
konttorihenkilöstö	291	311
myyntihenkilöstö	48	47
kiinteistöhenkilöstö	0	0
Yhteensä	339	358

Johdon palkat ja palkkiot	2018	2017
toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	530 242,38	305 089,44
hallituksen jäsenet ja varajäsenet	163 746,39	139 987,50
Yhteensä	693 988,77	445 076,94

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä on lainmukainen

Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille

- myönnettyjä rahalainoja ei ollut
- koskevia vakuuksia tai vastuusitoumuksia ei ole

Tilintarkastajien palkkiot

	2018	2017
Tilintarkastus	165 465,60	84 139,93
Veroneuvonta	11 780,00	855,16
Muut palvelut	0,00	14 260,00
Yhteensä	177 245,60	99 255,09

3.5. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Emoyhtiö

	2018 EUR	2017 EUR
Sijoitustoiminnan tuotot:		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	0,00	0,00
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	26 969,02	32 580,37
Muilta kuin konserniyrityksiltä	0,00	0,00
Muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	50 475,00	43 248,32
Muilta kuin konserniyrityksiltä	1 016 439,64	1 062 335,66
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	277 367,07	435 266,25
Korkotuotot	3 112 230,00	2 751 899,63
Muut tuotot	779 826,85	427 577,62
Yhteensä	5 263 307,58	4 752 907,85
Arvon alentumisten palautukset	954 498,91	1 250 255,20
Myyntivoitot		
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00
Muilta kuin konserniyrityksiltä	2 374 962,70	6 732 163,00
Yhteensä	8 592 769,19	12 735 326,05
Sijoitustoiminnan kulut:		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	718 936,00	673 321,42
Muilta kuin konserniyrityksiltä	299 418,12	282 307,24
Kulut muista sijoituksista	453 702,60	828 637,10
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	52 856,33	108 960,78
Yhteensä	1 524 913,05	1 893 226,54
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	3 343 746,41	2 543 005,91
Rakennusten suunnitelmapoistot	0,00	0,00
Myyntitappiot		
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00
Muilta kuin konserniyrityksiltä	167 257,10	493 943,73
Yhteensä	5 035 916,56	4 930 176,18
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	3 556 852,63	7 805 149,87
Sijoitusten arvonkorotus	0,00	0,00
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	0,00	0,00
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	3 556 852,63	7 805 149,87

4. Tasetta koskevat liitetiedot

Emoyhtiö

4.1. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	2018 EUR	2017 EUR
Hankintameno 1.1.	15 633 224,09	23 257 172,13
Lisäykset	3 503 859,48	4 736 339,01
Vähennykset	-1 512 361,21	-12 360 287,05
Hankintameno 31.12.	17 624 722,36	15 633 224,09
Kertyneet poistot 1.1.	-9 804 557,74	-17 996 041,58
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	0,00	9 791 156,71
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	26 862,40	0,00
Tilikauden poistot	-1 826 349,99	-1 599 672,87
Kertyneet poistot 31.12.	-11 604 045,33	-9 804 557,74
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 020 677,03	5 828 666,35

4.2. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2018

	2018 Jäljellä oleva hankintameno	2018 Kirjan- pitoarvo	2018 Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	3 477 256,93	3 477 256,93	3 889 828,48
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	6 498 604,45	6 498 604,45	7 595 540,73
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyhteisöissä	417 000,00	417 000,00	417 000,00
Muut kiinteistöosakkeet	4 418 304,39	4 418 304,39	4 644 163,69
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	1 336 243,09	1 336 243,09	1 336 243,09
Lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00
Rahoitusmarkkinavälineet	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä			
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00
Rahoitusmarkkinavälineet	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	76 620 240,23	76 620 240,23	83 540 430,41
Rahoitusmarkkinavälineet	86 110 036,76	86 110 036,76	87 453 377,69
Osuudet yhteissijoituksista	0,00	0,00	0,00
Kiinnelainasaamiset	131 837,05	131 837,05	131 837,05
Muut lainasaamiset	4 989 657,98	4 989 657,98	4 989 657,98
Talletukset	3 719 987,99	3 719 987,99	3 719 987,99
Muut sijoitukset	0,00	0,00	0,00
Jälleenvakuutustalletesaamiset	0,00	0,00	0,00
	187 719 168,87	187 719 168,87	197 718 067,12

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:

korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta

0,00

Kirjanpitoarvo sisältää

Tuloutettuja arvonkorotuksia

1 122 078,57

Muita arvonkorotuksia

0,00

1 122 078,57

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)

9 998 898,25

4.2. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2017

	2017 Jäljellä oleva hankintameno	2017 Kirjan- pitoarvo	2017 Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	3 507 997,57	3 507 997,57	3 889 828,48
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	6 498 604,45	6 498 604,45	7 298 604,45
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriyksissä	417 000,00	417 000,00	417 000,00
Muut kiinteistöosakkeet	4 452 599,39	4 452 599,39	4 723 481,46
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	1 633 179,37	1 633 179,37	1 633 179,37
Lainasaamiset omistusyhteisyriyksiltä	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00
Rahoitusmarkkinavälineet	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä			
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00
Rahoitusmarkkinavälineet	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	69 867 788,22	69 867 788,22	79 761 426,07
Rahoitusmarkkinavälineet	84 482 720,83	84 482 720,83	86 948 458,42
Osuudet yhteissijoituksista	0,00	0,00	0,00
Kiinnelainasaamiset	243 235,05	243 235,05	243 235,05
Muut lainasaamiset	4 789 527,60	4 789 527,60	4 789 527,60
Talletukset	3 711 840,30	3 711 840,30	3 711 840,30
Muut sijoitukset	0,00	0,00	0,00
Jälleenvakuutustalletesaamiset			
	0,00	0,00	0,00
	179 604 492,78	179 604 492,78	193 416 581,20

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:
 korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)
 jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta

0,00

Kirjanpitoarvo sisältää

Tuloutettuja arvonkorotuksia

1 122 078,57

Muita arvonkorotuksia

0,00

1 122 078,57

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)

13 812 088,42

4.3. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset 2018

	2018 Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	2018 Lainasaamiset konserni- yrityksiltä	2018 Lainasaamiset omistusyhteys- yrityksistä
Hankintameno 1.1.	23 708 416,29	1 633 179,37	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-296 936,28	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	23 708 416,29	1 336 243,09	0,00
Kertyneet poistot 1.1.	-1 228 797,91	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tiilikauden poistot	-30 740,64	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	-1 259 538,55	0,00	0,00
Arvonalentumiset 1.1.	-8 725 496,04	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00
Tiilikauden arvonalentumiset	-34 295,00	0,00	0,00
Arvonalentumisten palautukset	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumiset 31.12.	-8 759 791,04	0,00	0,00
Arvonkorotukset 1.1.	1 122 079,07	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Siirto osien välillä	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset 31.12.	1 122 079,07	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	14 811 165,77	1 336 243,09	0,00

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Jäljellä oleva hankintameno	5 116 145,10
Kirjanpitoarvo	5 116 145,10
Käypä arvo	5 426 811,27

4.4. Muut sijoitukset 2018

Taseen erän Muut lainasaamiset erittely vakuuden mukaan:

Muut lainasaamiset:	
Pankkitakaus	0,00
Takausvakuutus	0,00
Vakuutuskirja	0,00
Muu vakuus (eriteltynä, jos määrä on olennainen)	140 675,91
Yhteensä	140 675,91
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	7 073,36

Taseen muut lainasaamiset sisältää lisäksi potilasvakuutuspoolin velkakirjasaamisen 4 973 745,76 euroa.

4.5. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä

Saman konsernin yritykset	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Emoyhtiö Kirjanpitoarvo 2018
Kiinteistö Oy Reskan Kulma	Hämeenlinna	91,94	3 166 821
Vanajan Liikehuoneistot Oy	Hämeenlinna	100	1 345 503
Vanain Kiinteistö Oy	Hämeenlinna	100	86 280
Kyttälänkontu Oy	Tampere	55	1 900 000
			6 498 604
Omistusyhteisyhteisöt, ei yhdistelty			
Asunto Oy Hämeenlinnan Hallituskatu 12	Hämeenlinna	22	417 000
			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio omapääoma
Asunto Oy Hämeenlinnan Hallituskatu 12	Hämeenlinna	28	2 357 868

4.6. Konsernin omaisuuden rasitteet 31.12.2018

Kiinteistö Oy Reskan Kulma	nrot	kpl	Nimellis- arvo	Vahvistus- päivä	
Panttikirja	229		2 000 000	13.1.2003	2 000 000 oman lainan vakuutena
Panttikirja	230		2 000 000	13.1.2003	2 000 000 oman lainan vakuutena
Panttikirja	231		1 000 000	13.1.2003	1 000 000 oman lainan vakuutena
Panttikirja	232		1 000 000	13.1.2003	1 000 000 oman lainan vakuutena
Panttikirja	233		500 000	13.1.2003	500 000 oman lainan vakuutena
					6 500 000

4.7. Omistukset muissa yrityksissä

Muut sijoitukset

	Kotipaikka	Osuus	Lukumäärä	Kirjanpitoarvo 31.12.2018	Käypä arvo 31.12.2018
Osakkeet ja osuudet					
Muut kuin pörssihtiöt				495 738	528 782
Pörsiosakkeet				3 327 372	3 664 924

Sijoitusrahasto-osuudet

Aktia Corporate Bond+ D	Suomi	1,3 %	562 841	1 076 478	1 089 604
Aktia EM Local Currency Frontier Bond+ D	Suomi	8,3 %	6 094 025	6 629 274	6 956 329
Aktia Em Mrkt Local Currency Bond+ D	Suomi	2,0 %	946 143	1 603 509	1 633 706
Aktia Emerging Market Corporate Bond+ D	Suomi	3,6 %	3 048 146	2 980 477	2 980 477
Aktia Trade Finance C	Suomi	6,0 %	5 000 000	4 975 000	4 975 000
Barings European Loan C EUR Acc	Irlanti	7,3 %	41 585	5 521 061	6 117 187
Ålandsbanken Euro Bond B	Suomi	5,0 %	123 794	3 512 308	4 155 765
Aktia Likvida+ D	Suomi	6,0 %	18 057 969	4 985 805	4 985 805
Danske Invest Yhteisökorko K	Suomi	5,3 %	146 844	4 432 216	4 432 216
Danske Invest Yhteisökorko Plus K	Suomi	4,8 %	2 848 986	3 896 939	3 970 006
FIM Likvidi	Suomi	6,2 %	212 560	5 200 000	5 202 078
Danske Invest Finnish Inst Equity W G	Suomi	3,5 %	3 116 046	2 695 468	2 910 169
Danske Invest Global EQ Solution, EUR W h	Suomi	0,8 %	52 475	690 408	690 408
Fondita Nordic Micro Cap B	Suomi	1,1 %	3 630	544 567	905 016
Fourton Stamina A	Luxemburg	2,9 %	7 455	1 367 189	2 445 215
PROC Europe Index Fund, osuuslaji EUR W	Tanska	3,8 %	352 694	3 165 114	3 165 114
PROC Global EM Index Fund, osuuslaji EUR W	Tanska	1,1 %	70 910	805 524	911 193
PROC USA Index Fund, osuusl. EUR W	Tanska	2,5 %	172 162	1 914 458	2 050 452
ProCapture Japan Index Fund, EUR W	Tanska	1,1 %	93 567	899 182	918 270
Procapture-paccan Jap-oeurw (eur,dc)	Tanska	0,5 %	42 448	385 429	385 429
UBS (Lux) Equity Euro Countries Income (EUR)	Luxemburg	2,6 %	18 956	2 000 000	2 142 167
				59 280 407	63 021 606

Pääomarahastot

Korona Fund III Ky	Suomi	0,5 %	1	428 645	428 645
Palvelurahasto I Ky	Suomi	1,0 %	1	5 795	809 308
Aktia Opportunistic Credit I	Suomi	0,5 %	1	450 000	450 000
Mandatum Life Private Debt II B	Suomi	1,5 %	12000	1 200 000	1 231 547
OP-Luottoriski -sijoituskori	Suomi	1,7 %	1	1 417 299	1 417 299
				3 501 739	4 336 799

Kiinteistörahastot

Aberdeen Property Fund Finland I Ky	Suomi	0,9 %	1	762 601	762 601
ACIF Infrastructure LP	Luxenburg	3,0 %	1	2 477 530	2 477 530
eQ Finnish Real Estate	Suomi	2,5 %	17528	2 002 027	2 106 306
Taaleritehtaan Asuntorahasto VI Ky	Suomi	1,3 %	1	650 000	1 062 523
Titanium Hoivakiinteistö	Suomi	5,6 %	31555	3 254 190	4 644 597
				9 146 348	11 053 557

Yhteensä

				75 751 605	82 605 668
--	--	--	--	-------------------	-------------------

4.8. Pysyvät vastaavat 31.12.2018

	Aineettomat oikeudet ja pitkä- vaikutteiset menot	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1	7 671 829,21	4 805 893,04	7 542 646,35	418 748,53	20 439 117,13
Hankinnat	2 457 560,23	0,00	367 607,16	1 364 016,19	4 189 183,58
Myynnit ja siirrot	-685 324,10	0,00	-40 293,44	-1 472 067,77	-2 197 685,31
Hankintameno 31.12	9 444 065,34	4 805 893,04	7 869 960,07	310 696,95	22 430 615,40
Kertyneet poistot 1.1	-3 307 722,82	-3 228 860,58	-6 496 834,92		-13 033 418,32
Myytyjen poistot			26 862,40		26 862,40
Suunnitelmapoistot	-1 458 033,41	-30 740,64	-368 316,58		-1 857 090,63
Arvon alentumiset	0,00	0,00			0,00
Kertyneetpoistot 31.12.	-4 765 756,23	-3 259 601,22	-6 838 289,10	0,00	-14 863 646,55
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 678 309,11	1 546 291,82	1 031 670,97	310 696,95	7 566 968,85
Poistoero 1.1.	-701 333,06	-686 003,41	255 158,06		-1 132 178,41
Poistoero kausi	-200 255,91	-3 300,52	-48 254,45		-934 513,77
Poistoero 31.12.	-901 588,97	-689 303,93	206 903,61		-697 985,88
Menojäännös kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	3 776 720,14	856 987,89	1 238 574,58	310 696,95	6 182 979,56

5. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Emoyhtiö

5.1. Oma pääoma

Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen:

Osakkeenomistajien/takuuosuuden omistajien osuus:

Osakepääoma/takuupääoma	8 064 000,00
Muu oma pääoma	0,00
Ehdotettu voitonjako osakkeenomistajille/ takuupääoman omistajille	302 175,00
Vakuutuksenottajien osuus	46 634 125,03
Yhteensä	55 000 300,03

5.2. Oman pääoman muutokset

Emoyhtiö

	2018	2017
Pohjarahasto 1.1.	2 520 563,78	2 520 563,78
Siirto pohjarahastoon	0,00	0,00
Pohjarahasto 31.12.	2 520 563,78	2 520 563,78
Takuupääoma 1.1.	8 064 000,00	8 064 000,00
Takuupääoman takaisinmaksu	0,00	0,00
Takuupääoma 31.12.	8 064 000,00	8 064 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	7 824 000,00	7 824 000,00
Lisäykset	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	7 824 000,00	7 824 000,00
Muut rahastot 1.1.	19 311,51	24 386,57
Lisäykset	0,00	4 924,94
Hallituksen käyttövaroista maksetut erät	0,00	0,00
Lahjoitukset	0,00	-10 000,00
Muut rahastot 31.12.	19 311,51	19 311,51
Voittovarot 1.1.		
Edellisten tilik.voitto/tappio	36 232 373,79	29 745 318,90
Siirto pohjarahastoon	0,00	0,00
Takuupääoman korko	-221 595,00	-241 740,00
Edellisen tilikauden oikaisu	-8 757,60	0,00
Muihin rahastoihin	0,00	-4 924,94
Tilikauden voitto/tappio	570 403,55	6 733 719,83
Voittovarot 31.12	36 572 424,74	36 232 373,79
Oma pääoma 31.12.	55 000 300,03	54 660 249,08
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista:		
Tilikauden voitto	570 403,55	
+ Muut rahastot	7 843 311,51	
+ Edellisten tilikausien voitto	36 002 021,19	
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä 31.12.	44 415 736,25	

5.3. Takuupääomaosuudet

Yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset takuupääomasta:

Takuuosuudet jakautuvat A-sarjaan ja B-sarjaan.

A-sarjan takuusuusien lukumäärä on 0-96 kpl ja niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 84 000 euroa.

B-sarjan takuusuusien lukumäärä on 0-10 000 kpl ja niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 1 000 euroa

A-sarjan takuusuuksille maksetaan kirjanpidollisen vasta-arvon mukaan korko.

B-sarjan takuusuuksille maksetaan korkoa vain, jos yhtiön edellisen tilikauden tulos on ollut voitollinen.

Takuupääoman omistaminen tuottaa osakkuuden yhtiössä.

A-sarjan takuusuuden omistajan takuusuuksiin perustuva äänimäärä on 125 000 ääntä kultakin takuusuudelta.

B-sarjan takuusuuden omistajan äänimäärä on 200 ääntä kultakin takuusuudelta.

B-sarjan takuusuusien omistus 31.12.2018:

- asiakkailta 8 058 kappaletta
- Pohjantähdellä 6 kappaletta (jäi merkitsemättä asiakkaille suunnatusta annista joka päättyi 31.12.2015)
- Veritaksen omistuksessa 3 907 kappaletta
- Ilmarisen omistuksessa 3 907 kappaletta

Edelliset yhteensä 8 064 kappaletta = koko takuupääoman määrä 31.12.

Yhtiökokouksen hyväksyttyä suunnatut 3 907 kappaletta B-sarjan takuusuusannit Eteralle ja Veritakselle kirjattiin antien yhteydessä tehtyyn sopimukseen lunastuspykälä, jonka mukaan Pohjantähti voi halutessaan yhtiökokouksen päätöksellä lunastaa takuusuudet yhtiölle takaisin voitonjakokelpoisella pääomallaan.

	2018				2017			
	A-sarja kpl	B-sarja kpl	euro	Osuus %	A-sarja kpl	B-sarja kpl	euro	Osuus %
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0	6	6 000	0,07	0	6	6 000	0,07
Asiakkaiden omistamat	0	8 058	8 058 000	99,93	0	8 058	8 058 000	99,93

5.4. Kiinnitykset ja vastuusitoumukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	2018	2017	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vuokranmaksun vakuudet	0	290	0	290
Vapaana olevat vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	6 500 000	6 500 000	0	0
Sijoitussitoumukset				
Helmet SME Ventures II Ky	0	0	0	0
Terveysrahasto Oy	912 000	912 000	912 000	912 000
Selected Private Equity Funds II Ky	110 670	92 360	110 670	92 360
Palvelurahasto I Ky	463 875	510 825	463 875	510 825
Taaleritehtaan Asuntorahasto VI Ky	0	0	0	0
Quorum Rakennuttajarahasto II Ky	0	0	0	0
Korona Fund III	1 060 620	1 236 000	1 060 620	1 236 000
Mandatum Pohjoisen Kasvuyhtiöt	1 840 000		1 840 000	
MandatumLife	2 800 000	3 000 000	2 800 000	3 000 000
ACIF Infrastructure	2 480 000	2 665 000	2 480 000	2 665 000
KJK Fund III	850 000		850 000	
Aktia Opportunistic Credit	2 550 000		2 550 000	
HPS Leasing Fund	1 500 000		1 500 000	
OP Luottoriskikori	582 701		582 701	
Akiva Kiinteistörahasto I	1 660 111		1 660 111	
Vuokravastuut				
Konttorit	1 443 902	1 363 227	1 443 902	1 363 227
Leasing vastuut	8 080	14 273	8 080	14 273

Yhteisvastuu

Pohjantähti konserniyhtiöineen muodostaa ALV-verovelvollisuusryhmän.

Vuoden päättyessä ryhmän verosaaminen muodostui marras- ja joulukuulta tilitettävistä veroista.

Pohjantähti on ilmoitusvelvollinen 1.1.2001 alkaen.

6. TUNNUSLUVUT JA ANALYYSIT

6.1. Tiivistelmä tunnusluvuista

EMOYHTIÖ

	2018	2017	2016	2015	2014
Vakuutusmaksutulo (ennen jv-osuutta), T€	99 721	103 644	108 821	105 194	103 111
Vahinkosuhte (prosentteina)	76,4	70,9	73,3	70,7	79,9
Korvauskulut ilman perustekorkokulua (+/-), T€	-70 307	-67 624	-71 499	-66 830	-72 477
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua (prosentteina)	75,2	69,6	72,0	69,3	78,3
Liikekulusuhde (prosentteina)	25,7	24,0	23,0	21,2	22,3
Yhdistetty kulusuhde (prosentteina)	102,1	94,9	96,3	91,9	102,2
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua (prosentteina)	100,9	93,6	95,0	90,5	100,6
Liikevoitto (+) tai tappio (-), T€	1 649	12 754	7 597	10 719	247
Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos (+/-), T€	-3 813	-766	3 916	-206	3 010
Kokonaistulos, (+/-) T€	-2 164	11 988	11 512	10 513	3 257
Korkokulut ja muut rahoituskulut (+), T€	274	351	181	28	37
Perustekorkokulu (+), T€	1 114	1 274	1 315	1 339	1 473
Kokonaispääoman tuotto ilman sij.sid.vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)	-0,3	5,7	5,9	6,0	2,6
Sijoitustoiminnan nettotuotto-% käyvin arvoin sitoutuneelle pääomalle (+/-)	-0,1	3,6	4,3	1,6	3,5
Tasoisuusmäärä, T€	9 607	9 587	5 632	4 051	0
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	339	358	354	339	323

6.2. Vahinkovakuutusyhtiön tulosanalyysi

EMOYHTIÖ

	2018 T€	2017 T€	2016 T€	2015 T€	2014 T€
Vakuutusmaksutuotot (+/-)	93 522	97 181	99 287	96 405	92 508
Korvauskulut (-/+)	-71 421	-68 898	-72 814	-68 169	-73 950
Liikekulut (-)	-24 009	-23 334	-22 860	-20 421	-20 597
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut (+/-)					
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta (+/-)	-1 907	4 949	3 613	7 815	-2 039
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut, arvonnkorotukset ja niiden oikaisut sekä arvomuutokset (+/-)	3 557	7 805	3 983	2 904	2 286
Muut tuotot ja kulut (+ /-)					
Osuus osakkuusyritysten voitosta (+) tai tappiosta (-)					
Liikevoitto (+) tai tappio (-)	1 649	12 754	7 596	10 719	247
Tasoitusmäärän muutos (-/+)	-20	-3 955	-1 580	-4 051	1 162
Voitto (+) tai tappio (-) ennen satunnaisia eriä	1 629	8 799	6 016	6 668	1 409
Voitto (+) tai tappio (-) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1 629	8 799	6 016	6 668	1 409
Tilinpäätössiirrot	-252	-271	-240	-188	-68
Tuloverot ja muut välittömät verot (-/+)	-807	-1 794	-1 190	-1 134	-333
Tilikauden voitto (+) tai tappio (-)	570	6 734	4 586	5 346	1 008

6.3. Sijoitusjakauma käyvin arvoin
EMOYHTIÖ

	Perusjakauma				Riskijakauma ⁸⁾		
	31.12.2018		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2017
	M€	%	M€	%	M€	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾
Korkosijoitukset yhteensä	150,57	73,27	145,83	71,88	150,57	73,27	71,88
Lainasaamiset ¹⁾	5,12	2,49	5,03	2,48	5,12	2,49	2,48
Joukkovelkakirjalainat	115,36	56,14	121,20	59,74	115,36	56,14	59,74
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	30,09	14,64	19,59	9,66	30,09	14,64	9,66
Osakesijoitukset yhteensä	22,55	10,97	26,10	12,87	22,55	10,97	12,87
Noteeratut osakkeet ³⁾	20,19	9,82	22,40	11,04	20,19	9,82	11,04
Pääomasijoitukset ⁴⁾	1,83	0,89	3,21	1,58	1,83	0,89	1,58
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,53	0,26	0,49	0,24	0,53	0,26	0,24
Kiinteistösijoitukset yhteensä	29,28	14,25	28,93	14,26	29,28	14,25	14,26
Suorat kiinteistösijoitukset	17,88	8,70	17,96	8,85	17,88	8,70	8,85
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	11,39	5,54	10,97	5,41	11,39	5,54	5,41
Muut sijoitukset	3,10	1,51	2,00	0,99	3,10	1,51	0,99
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,00	0,00	2,00	0,99	0,00	0,00	0,99
Hyödykesijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset ⁷⁾	3,10	1,51	0,00	0,00	3,10	1,51	0,00
Sijoitukset yhteensä	205,50	100,00	202,87	100,00	205,50	100,00	100,00
Johdannaisten vaikutus ⁹⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	205,50	100,00	202,87	100,00	205,50	100,00	100,00

Jvk-salkun modifioitu duraatio

4,08

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti).

Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tieto.

9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.

Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

10) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

6.4. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

EMOYHTIÖ

Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	
31.12.2018			31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	
M€	M€	%	%	%	%	
Tuotto €/ / % sit. pääomalle						
Korkosijoitukset yhteensä	-0,26	148,20	-0,18	2,33	4,58	0,35
Lainasaamiset ¹⁾	0,11	5,08	2,21	-3,27	0,10	-8,98
Joukkovelkakirjalainat	-0,28	118,28	-0,24	3,04	7,64	1,78
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	-0,09	24,84	-0,36	-0,49	0,17	0,34
Osakesijoitukset yhteensä	-1,69	24,33	-6,96	16,86	15,68	7,95
Noteeratut osakkeet ³⁾	-2,02	21,30	-9,50	15,34	13,23	15,22
Pääomasijoitukset ⁴⁾	0,01	2,52	0,53	40,04	24,68	-29,00
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,32	0,51	62,03	-21,88	31,46	6,10
Kiinteistösijoitukset yhteensä	1,75	29,11	6,01	-1,97	-7,88	0,23
Suorat kiinteistösijoitukset	0,59	17,92	3,30	-5,44	-13,57	-1,75
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	1,16	11,18	10,35	4,73	8,89	8,20
Muut sijoitukset	0,09	2,55	3,38	0,00	-2,52	9,40
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,01	1,00	1,24	0,00	-2,52	9,40
Hyödykesijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,07	1,55	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	-0,12	204,18	-0,06	3,71	4,25	1,50
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-0,26	204,18	-0,13	3,56	4,26	1,61

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Sijoitusten nettotuotot = sijoitusten kirjanpidolliset tuotot oikaistuna sijoitusten arvostuseroilla

9) Sitoutunut pääoma = sijoitusten vuoden alun ja lopun keskiarvo käyvin arvoin

7. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

7.1. Laskentaperiaatteet ja ryhmittelyt

Tilinpäätöksessä noudatetaan kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakia sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan antamia päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita.

Tuloslaskelma jaetaan vakuutustekniseen ja muuhun laskelmaan. Luottotappiot vähennetään jo ennen maksutulon esittämistä.

Tuloslaskelma tehdään toimintokohtaisesti. Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikutteisten menojen suunnitelman mukaiset poistot jaetaan toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Jako eriin tehdään käyttäen apuna työajan jakaumaa sekä kustannusten jakoa kustannuspaikoille. Korvaustoiminnan hoitamiseen liittyvä liikekuluosuus ja suunnitelmapoistot sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja vahinkojen selvittelykuluarvio korvausvastuun kautta korvausvastuun muutokseen. Sijoitustoiminnan hoitamiseen liittyvä liikekuluosuus lisätään sijoitustoiminnan kuluihin; kiinteistöjen hoidon osalta niiden kuluihin ja kaiken muun sijoittamisen osalta yhtenä eränä muihin sijoitustoimen kuluihin. Tuloslaskelman muihin kuluihin siirretään muusta toiminnasta aiheutuneet kulut. Liikekuluiksi tuloslaskelmaan jää vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut. Vakuutusalaan liittyvät palvelupalkkiot on kirjattu vastaavasti vähentämään liikekuluja. Rakennusten ja niiden ainesosien suunnitelmapoistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina. Suunnitelman mukaisten poistojen ja elinkeinoverotuksen maksimipoistojen välinen erotus kirjataan poistoeron muutoksena. Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään lisäksi erittelyt ja yhteenvedot kuluista.

Taseen ryhmittely on aineettomat hyödykkeet, sijoitukset, saamiset, muu omaisuus ja siirtosaamiset. Kiinteistösijoitukset, mukaan lukien kiinteistöyhtiömuotoiset konserniyhtiöt, erotetaan omaksi ryhmäksi. Osakkuusyhtiöihin ja omistusyhteisyhtiöihin tehdyt sijoitukset esitetään omina ryhminään muista sijoituksista erillään.

Konserniyhtiöinä käsitellään ne yhtiöt, joista tytäryhtiöiden kanssa omistetaan yli 50 prosenttia. Omistusyhteisyhtiöitä ovat sellaiset yritykset, joista omistetaan 20 - 50 prosenttia. Osakkuusyhtiöistä näistä ovat liiketoimintaa harjoittavat yritykset.

Konserniyhtiöt yhdistetään hankintamenomenetelmällä ja osakkuusyhtiöt yhdistetään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä osakkuusyhtiöiden viimeksi laadittujen tilinpäätösten pohjalta. Kiinteistöyhtiömuotoisia yrityksiä ei pidetä osakkuusyhtiöinä ja niitä ei yhdistetä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhtiöiden merkitys tulokseen ja taloudelliseen asemaan on vähäinen.

7.2. Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennuksista ja rakennelmista, niiden tuloutetuista arvonkorotuksista ja ainesosista tehdään suunnitelmapoistot. Koska kiinteistöyhtiöt eivät tee suunnitelmapoistoja rakennuksista, tehdään ne konsernituloslaskelmassa. Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Joidenkin kiinteistösijoitusten arvoja on aiempina vuosina korotettu.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Osakkeet katsotaan myydyksi siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu.

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjat ja muut rahamarkkinavälineet. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään hankintamenoon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä eikä korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonmuutoksia kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden

vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Vaihtovelkakirjan vaihdettavan instrumentin tai indeksiin sidotun lainan indeksin arvon lisäksi otetaan huomioon liikkeellelaskijan takaama arvo ja/tai vuosituotto diskontattuna tilinpäätöshetkelle.

Käyttöomaisuudeksi verotuksessa luetut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon määräisenä tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä.

Saamisiksi luetut sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenoon, jos käypä arvo nousee.

7.3. Sijoitusten käypä arvo ja arvostuserot

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään tase-eräkohtaisesti sijoitusten jäljellä oleva hankintameno, kirjanpitoarvo ja käypä arvo.

Kiinteistösjoitusten käypä arvo määritetään kiinteistökohteittain käyttäen paikkakuntaakohtaisia hintatietoja ja tuottoarvomenetelmää. Tällöin otetaan huomioon tilojen käyttötarkoitus, ikä, kunto ja erityisominaisuudet sekä vuokrataso. Merkittävimpien kiinteistöjen arvion suorittavat pääasiassa ulkopuoliset asiantuntijat sijoitussuunnitelmassa määritellyin määrävuosin. Myös yhtiön omat asiantuntijat osallistuvat arviointiin. Mikäli sijoitusomaisuuserän käypä arvo alittaa kirjanpitoarvon, tai omassa käytössä oleva erä merkittävästi ja pysyvästi, kirjataan arvonalennuksena, lisäpoistona tai arvonorotuksen peruutuksena erotus.

Sijoitusomaisuudeksi luettujen arvopapereiden käypänä arvona käytetään tilinpäätöspäivän viimeisintä pörssikurssia, kun arvopaperi on noteerattu. Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona pidetään jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

7.4. Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon määräisenä tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta syntyneet muuttuvat menot.

Vakuutusmaksusaamiset esitetään todennäköisessä arvossa, jolloin vakuutusmaksusaamisten nimellisestä arvosta vähennetään kokemusperäinen raukeaminen.

Muut saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon.

7.5. Sijoitusten arvonorotukset

Maa- ja vesialueiden, rakennusten ja arvopapereiden arvoja voidaan korottaa. Sijoitusomaisuudeksi luetun omaisuuden arvonorotukset kirjataan tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuuden arvonorotukset arvonorotusrahoon taseeseen.

Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloutettu arvonorotus peruutetaan tuloslaskelmassa ja rahastoitu arvonorotus peruutetaan taseen arvonorotusrahoista.

7.6. Suunnitelmapoistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen on tehty ennalta poistosuunnitelma. Rakennuksista poistot tehdään kohdekohtaisesti

Asuin- ja toimistorakennukset	50 vuotta
Hotelli-, myymälä- ja teollisuusrakennukset	40 vuotta
Rakennusten ainesosat	EVL
Tuloutetut arvonkorotukset kuten rakennus	
Rahastoidut arvonkorotukset	ei poistoa

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Arvioidut poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmien käyttöoikeudet)	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta
Konttorikalusto ja - koneet	5 vuotta
Atk-laitteet (pienkoneet)	4 vuotta
Taulut	-
Autot	5 vuotta
Muu kalusto	5 vuotta
Rakennusten kalusto	EVL

7.7. Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Henkilökunnan ja hallituksen luottamustoimessa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty TyEL -vakuutuksella, joka on kirjattu kuluksi. Yhtiön suljetun eläkesäännön mukainen lisäeläketurva on järjestetty sekä toimessa olevien henkilöiden että jo eläkkeellä olevien osalta vapaaehtoisella lisäeläkevakuutuksella, jonka eläkemenot on kirjattu kuluksi. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti.

7.8. Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muutetaan euroksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Sekä tilikaudella että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja - tappiot merkitään tuloslaskelmaan ao. tulojen ja menojen oikaisueriksi, tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, jos kurssierot liittyvät talletuksiin tai rahoitustapahtumiin, tai niitä ei ole voitu kohdistaa.

7.9. Vakuutusten hankintamenot

Hankintamenoja ei aktivoida.

7.10. Vertailutietojen oikaiseminen

Ryhmittelyjen muuttuessa edellisen vuoden tilinpäätöstiedot oikaistaan vertailukelpoisiksi. Tuloslaskelman ja taseen ryhmittely muutetaan uusien tuloslaskelma- ja tasekaavojen mukaisiksi, samoin liitetiedot.

Liikekulut ja suunnitelmapoistot jaetaan toiminnoille yhtenäisillä periaatteilla. Vertailuvuoden vastuuvélkamuutoksia ei voida muuttaa muuttuneiden säännösten mukaisiksi.

7.11. Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero/tilinpäätössiirrot

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella voi tilinpäätökseen kirjata vapaaehtoisia varauksia ja suunnitelman ylittäviä poistoja. Vuosittain tuloslaskelmaan kirjatut erät kerrytetään taseeseen omaksi eräkseen.

7.12. Varauksiin ja arvostuksiin liittyvä verovelka

Liitetiedoissa esitettyihin arvostuseroihin sisältyvää mahdollista verovelkaa ei ole tilinpäätöksessä esitetty erikseen velkana, koska arvonkorotuksia ja arvostuseroja on tarkoitus tulouttaa vain kulukirjauksia vastaan. Sama koskee vapaaehtoisin varauksiin ja poisteroon sisältyvää verovelkaa.

7.13. Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään sellaiset yritykset, joiden äänivallasta emoyhtiö tytäryhtiöineen omistaa yli puolet. Tytäryhtiöt ovat pääosin kiinteistöyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä. Tällöin eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Vakuutusmaksuja ja korvauksia ei kuitenkaan eliminoida. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myytyjä yhtiöitä ei yhdistellä, elleivät ne ole kuuluneet konserniin pääosaa vuotta, tulosvaikutuksen osalta. Tilikauden tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva tai konserniosuus jaetaan tytäryhtiöiden siirtyville omaisuuserille ja poistetaan näiden poistosuunnitelman mukaan.

Tytäryhtiöiden taseissa osakkeiden hankinta-ajankohtana olleet arvonkorotukset kohdistetaan edelleen kyseisiin omaisuuseriin. Emoyhtiön tytäryhtiöosakkeisiin tekemät arvonkorotukset, arvonalennukset ja niiden muutokset peruutetaan konsernitilinpäätöksessä tai kohdistetaan tilalle tulevaan omaisuuteen, ellei tytäryhtiöissä ole tehty vastaavia kirjauksia. Tällä varmistetaan arvostuksen muuttumattomuus konsernitilinpäätöksen laatimisen vuoksi.

Osakkuusyrietykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Tuloslaskelmaan lisätään konsernin osuus yhdisteltyjen osakkuusyrietysten tuloksista. Taseessa osakkuusyrietysten hankintameno ja konsernin vapaaseen omaan pääomaan lisätään konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä osakkuusyrietyksen voitoista tai tappioista.

Konserniyhtiöt eivät ole tehneet suunnitelmapoistoja.

7.14. Vakuutustekninen vastuuvélka

Vastuuvélka lasketaan vuosittain vahvistettavien laskentaperusteiden mukaisesti. Jälleenvakuuttajien osuus vastuuvélkasta lasketaan jälleenvakuutus sopimusten mukaisesti.

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuvan vakuutuskauden osuuden vakuutusmaksutulosta. Vakuutusmaksuvastuu on luonteeltaan siirtovelkaa (tuloennakkoa).

Korvausvastuu sisältää sattuneista vakuustapahtumista ja niiden selvittelystä vielä maksamatta olevat erät. Korvausvastuu on luonteeltaan siirtovelkaa (menojäätymää). Pienet korvaukset ja yhtiölle vielä ilmoittamattomat ovat vahingot varataan tilastollisin menetelmin. Korvausvastuun määrä on eläkemuoitoisten korvausten ja eräiden muiden pitkäaikaisten vastuiden osalta laskettu nykyarvomenetelmällä.

Vahinkovakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämää eläkemuoitoisten korvausten korvausvastuun kuolevuusmallia päivitettiin vuonna 2016. Pohjantähti on laskenut korvausvastuunsa uuden kuolevuusmallin mukaisesti vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien.

Kaikissa eläkemuoitoisissa korvauksissa käytettävä laskuperustekorko oli 1,5 % vuonna 2018. Korvausvastuun riittävyystarkastelun tuloksena muutettiin luokkien 2, 13 ja 16 kollektiivivarauskertoimia.

Korvausvastuuseen kuuluu tasoitusmäärä, joka esitetään taseessa erikseen. Tasoitusmäärän tehtävänä on korvauskulujen vuosittaisen vaihtelun tasoittaminen ja vakuutusyhtiön vastuunkantokyvyn ylläpito. Tasoitusmäärä kasvaa, jos kuluvan vuoden vahinkosuhte alittaa ennalta määritellyn kartutusvahinkosuhteen, ja purkautuu, jos kuluvan vuoden vahinkosuhte ylittää ennalta määritellyn purkuvahinkosuhteen. Tasoitusmäärälle hyvitetävä korko määräytyy vakuutusyhtiölain 9 luvun 5 c §:n mukaan. Tasoitusmäärän laskuperusteita on muutettu viimeksi vuonna 2016 vastaamaan 1.1.2016 voimaan tulleita vakuutusyhtiölain muutoksia.

Vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nettoperiaatteella siten, että velan vähennyseränä esitetään jälleenvakuuttajien osuus. Velka ja siitä vähennetty saaminen eivät ole kuitattavissa keskenään, sillä velkoja ja velallinen eivät niissä ole samat.

7.15. Takuupääoman korko

Takuupääoman korot jaetaan voitonjakokelpoisista varoista. Yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättää takuuosuudelle maksettavasta korosta. Tappiollisena vuonna takuuosuudelle ei makseta korkoa, mutta voitollisena vuotena sille on maksettava vähintään 0,5 prosenttia yli edellisvuoden viimeisen päivän 12 kk euribor-koron oleva vähimmäiskorko. Korko eräännyy maksettavaksi viikon kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta.

7.16. Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

1) Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut.

Liikevaihto =

- + Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + Muut tuotot

Liikevoitto- tai tappio =

+/- Voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, tilinpäätössiirtoja ja veroja.

Kokonaistulos =

- + Liikevoitto/-tappio
- +/- Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonorotusrahaston muutos

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvo

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle otetaan huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

- + Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa
- + Arvonmuutokset kirjanpidossa
- + Arvostuserojen muutokset

Sijoitusjakauma käyvin arvo in

Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin. Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistösijoituksiin.

Sijoituksiin ei oteta mukaan sijoituksiin liittyviä kappahintasaamisia ja –velkoja. Sijoitusjakauma sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset.

Kokonaispääomantuotto prosentteina (käyvin arvo in) =

- +/- Liikevoitto tai -tappio
 - + Korkokulut ja muut rahoituskulut
 - + Perustekorkokulu
 - +/- Arvonkorotusrahastoon/ käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonkorotus/ peruutus
 - +/- Sijoitusten arvostuserojen muutos
-
- x 100
- + Taseen loppusumma
 - +/- Sijoitusten arvostuserot
- (tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvo)

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus.

2) Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo =

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhte -prosentteina =

Korvauskulut

x 100

Vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) prosentteina =

Korvauskulut (ilman perustekorkokulua)

x 100

Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhte prosentteina =

Liikekulut

x 100

Vakuutusmaksutuotot

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Yhdistetty kulusuhde prosentteina =

Vahinkosuhte + Liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina =

vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua)+ Liikekulusuhde

Riskit ja riskienhallinta

1. Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinta on systemaattista toimintaa, jonka tehtävänä on tunnistaa, analysoida, rajoittaa ja valvoa yhtiön toimintaan liittyviä riskejä ja siten edesauttaa yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan jatkuvuutta. Riskienhallinta liittyy ensisijaisesti yhtiön toimintaa koskevien uhkien rajoittamiseen, mutta sen piiriin kuuluu myös niiden riskien määrittäminen, jotka yhtiö on liiketoiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi halukas kantamaan.

Pohjantähti on asiakkaidensa omistama keskinäinen vakuutusyhtiö, jolle asiakkaat ovat siirtäneet riskejään. Tämä asettaa erityisiä vaateita yhtiön omalle riskienhallinnalle. Asiakkaiden tulee voida luottaa siihen, että yhtiö on kaikissa olosuhteissa kykenevä täyttämään lupauksensa. Osa näistä ulottuu vuosikymmeniksi tulevaisuuteen, joten riskienhallinnassa on varauduttava hyvinkin epätodennäköisiin tapahtumiin sekä vahinkotapahtumien että yleisen taloudellisen kehityksen osalta.

Riskienhallinnan merkitystä korostaa Euroopan Unionin vuonna 2009 antama Solvenssi II-direktiivi, jonka tavoitteena on edistää ja yhtenäistää eurooppalaisten vakuutusyhtiöiden riskienhallintaa ja niiden vakavaraisuuteen kohdistuvaa valvontaa. Direktiivi astui voimaan vuoden 2016 alusta.

Pohjantähdessä yhtiön riskienhallinta on keskeisessä asemassa tukemassa liiketoiminnan menestystä. Hallitus on vahvistanut yhtiön riskienhallinnan periaatteet -dokumentin, joka määrittelee tavoitteet, organisaation, käsitteistön, periaatteet, ja prosessit. Se myös määrittelee yhtiössä sovellettavan riskien luokittelun, mittaamisen ja riskienhallintakeinot. Riskienhallintasuunnitelmassa määritellään vuosittain konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja niihin liittyvät raja-arvot ja muut täsmennykset. Riskienhallintastrategia sisältää strategiakauteen liittyviä riskejä.

Yhtiön toiminnan perussisältönä on asiakkaiden riskien ottaminen yhtiön vastuulle. Riskinotossa otetaan huomioon yhtiön koon mukainen kyky tasata riskejä ja mahdollisuus tilastollisesti luotettavaan hinnoitteluun. Tästä seuraa, että yhtiö ei ota vastuulleen suuria eikä harvinaisia riskejä vaan keskittyy ensisijaisesti strategian mukaisesti yksityistalouksien sekä pienten ja keskisuurten yritysten perusriskien vakuuttamiseen. Jälleenvakuutusta käytetään hallitsemaan riskit, jotka ylittävät yhtiön riskinottohalun.

Yhtiön sijoitustoimintaa harjoitetaan sijoitussuunnitelman puitteissa, jonka mukaisesti omaisuusluokkiin liittyvät allokaatorajoitukset ja valtuudet ohjaavat riskinottoa. Menestyksellinen sijoitustoiminta edellyttää hallittua riskinottoa, jota sijoitussalkun hajautuksen avulla vähennetään. Sijoitustoiminnan riskinoton on pysyttävä sijoitustoiminnalle allokoitun riskinottohalun rajoissa.

Yhtiön pääomastrategian keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että yhtiön Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuussuhde (SCR-suhde) pysyy yhtiön pääomanhallinnan periaatteiden mukaisella tavoitevyöhykkeellä. Pääomanhallinnan periaatteet kuvaavat toimenpiteitä, joilla SCR-suhdetta voidaan ohjata kohti tavoitevyöhykettä. Tavoitevyöhyke on muodostettu siten, että yhtiö suurella todennäköisyydellä vuoden aikajänteellä pysyy vakavaraisuusvaatimuksen yläpuolella.

Yleisesti riskienhallinnan tavoitteena on asiakkaan edun turvaaminen noudattamalla riskinottohalun mukaista riskinottoa riskinvalinnassa, hinnoittelussa, jälleenvakuutuksessa ja sijoitustoiminnassa sekä huolehtimalla yhtiön merkittävien strategisten ja operatiivisten riskien hallinnasta.

2. Riskienhallinnan organisointi

2.1. Riskienhallinnan organisoinnin yleisperiaatteet

Päävastuu riskienhallinnasta on yhtiön hallituksella, joka määrittelee riskienhallinnan periaatteet, riskienhallinnan organisaation sekä riskinoton rajat ja valvoo näiden toteutumista. Yhtiön operatiivisen vallan käyttäjänä toimitusjohtajalla on keskeinen rooli myös riskienhallinnan toteuttamisessa. Hän toimii esikuvana

riskienhallinnan osalta muulle johdolle ja koko organisaatiolle ja siten edesauttaa laadukkaan riskienhallintakulttuurin syntymistä.

Riskienhallintatoiminto huolehtii riskienhallinnan organisoitumisesta ja seuraa riskienhallinnan yleistä toteutusta yhtiössä.

Riskienhallintatoiminto vastaa yhtiön riskienhallinnan periaatteista ja riskienhallintasuunnitelmasta sekä oman riski- ja vakavaraisuusarvion (ORSA) koordinoimisesta. Yhtiön toteutuneiden ja läheltä-piti-riskien hallinnoimisesta, käsittelystä, seuraamisesta ja raportoinnista vastaa riski-ilmoitusten käsittelyryhmä, jonka vetäjänä toimii riskienhallintajohtaja.

Jokainen liiketoimintayksikkö on ensisijaisessa vastuussa omaan toimintaansa liittyvistä riskeistä. Esimies vastaa siitä, että hänen yksikössään noudatetaan kaikessa päätöksenteossa hallituksen määrittämiä riskienhallinnan periaatteita. Hän myös huolehtii, että yksikön työntekijöille kehittyy aito riskitietoisuus ja valmius toimia sen mukaisesti. Kaikilla toimihenkilöillä on oikeus ja velvollisuus raportoida toteutuneita riskejä ja läheltä piti -tilanteita sekä yhtiön toimintaan liittyvistä muista riskeistä. Toimihenkilöillä on tarvittaessa oikeus toimittaa riskeihin liittyvää tietoa ylemmille organisaatiotasolle myös normaali raportointihierarkia ohittaen. Vastuu riskienhallinnan käytännön toteuttamisesta on riskiä ottavassa yksikössä, joten riskienhallintavastuu jakautuu kaikkialle organisaatioon.

2.2. Riskienhallintaa tukevat hallintoyksiköt

Operatiivisesta organisaatiosta riippumaton riskienhallintatoiminto avustaa hallitusta ja toimitusjohtajaa riskienhallinnan periaatteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa. Riskienhallintatoiminto on riippumaton liiketoiminnan päätöksenteosta. Tämä mahdollistaa tehokkaan riskienhallinnan ja tuottaa johdolle tietoa yhtiön riskeistä ja riskienhallinnan käytännön toteutuksesta. Vuosittain laaditaan riskienhallintasuunnitelma, jonka hallitus vahvistaa. Hallituksella ja johdolla on omat riskikartat avustamassa päätöksentekoa.

Aktuaaritoiminto ja taloushallinto vastaavat siitä, että yhtiön johdolla on käytössään ajantasainen tieto yhtiön vakavaraisuudesta ja muusta taloudellisesta tilasta, sen todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja tähän vaikuttavien tekijöiden keskinäisyyksistä. Aktuaaritoiminto osallistuu ORSA:n toteuttamiseen. Sisäinen tarkastus puolestaan valvoo, että riskienhallinta vastaa sille asetettuja ulkoisia ja sisäisiä määräyksiä ja ohjeita. Näin ollen riskienhallinta perustuu ns. kolmen puolustuslinjan periaatteelle, jossa on eroteltuna riskiä ottava ja hallinnoiva, riskienhallintajärjestelmää kehittävä ja riskienhallintajärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta tarkasteleva toimija.

Yhtiön operatiivinen sijoitustoiminta ja raportointi on ulkoistettu. Operatiivisesta sijoitustoiminnasta vastaavat yhtiön ohjeiden ja sijoitustoiminnan limiittien mukaisesti Aktia Varainhoito ja Danske Capital. Sijoitusraportoinnin toteuttaa Sijoitustutkimus Oy. Varainhoidosta on saatu näkemystä taloudellisiin makroskenaarioihin, joita on hyödynnetty ORSA:ssa.

3. Riskienhallinnan prosessit

Riskienhallinta on monitahoinen prosessi, joka tuottaa asteittain yhä tarkemman kuvan yhtiön riskeistä ja huolehtii siitä, että niihin sovelletaan tarkoituksenmukaisia hallintakeinoja. Riskienhallintaprosessi muodostuu seuraavista vaiheista:

- Liiketoimintastrategian mukaisten tavoitteiden määrittely ja kohdentaminen
- Riskien tunnistaminen ja arviointi
- Riskienhallintatoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus
- Riskien raportointi ja seuranta
- Riskienhallinnan arviointi ja jatkuva kehittäminen

Riskien tunnistamisen kolme päämetodia ovat

- Käytännön päätöksentekoon ja projekteihin liittyvä tapauskohtainen riskianalyysi
- Organisaation tuottamat riski-ilmoitukset.
- Systemaattinen riskientunnistusprosessi, joka kattaa kaikki toiminnan osa-alueet

Tunnistettujen riskien merkitys arvioidaan tarkastelemalla riskin toteutumiseen vaikuttavia syitä ja olosuhteita, arvioimalla tapahtuman mahdollisia välittömiä ja välillisiä seurauksia sekä näihin liittyviä todennäköisyyksiä ja taloudellisia menetyksiä. Riskien suuruutta kuvataan mahdollisuuksien mukaan kvantitatiivisilla suureilla. Kaikkien riskien osalta tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tai se ei anna oikeaa kuvaa riskin merkityksestä. Tällaisten riskien osalta vakavuudessa käytetään viisiportaista asteikkoa. Sijoitusriskien mittaamisessa käytetään Value-At-Risk -riskimittaa.

Merkittävien riskien osalta selvitetään mahdolliset keinot riskien rajoittamiseksi ja päätetään toimenpiteistä. Päätöksen-teossa sovelletaan mahdollisuuksien mukaan tuotos/panos-ajattelua. Sovituille riskienhallintatoimenpiteille nimetään vastuuhenkilöt, määräaika ja käytettävissä oleva budjetti. Samoin nimetään henkilö, joka on ensisijaisesti vastuussa toimenpiteiden toteutumisen seurannasta ja riskin jatkuvasta hallinnasta.

Riskienhallintaprosessi toteutetaan erikseen jokaisessa yksikössä siten, että alemman tason analyysin tulokset toimivat aineistona ylemmän organisaatiotason analyysille. Ylemmällä tasolla näistä tehdään kokonaisarvio ja lisäksi tunnistetaan ja arvioidaan kyseiselle yksikkötasolle kuuluvat riskit. Ylimpänä tasona ketjussa on hallituksen riskianalyysi, jossa näin muodostuu käsitys yhtiötason riskikokonaisuudesta. Riskienhallintaprosessia tukee riskirekisteri, joka palvelee kaikkia edellä kuvattuja toimintoja sekä riskien seurantaa ja raportointia.

Havaittujen riskien, niiden analysoinnin ja hallintatoimenpiteiden systemaattinen raportointi on oleellinen osa riskien-hallintaa. Runsaan tietomäärän hallitsemiseksi raportointi tapahtuu mahdollisimman määrämuotoisesti siten, että kukin organisaatiotaso saa tarpeitaan vastaavan tiedon. Ylemmillä organisaatiotasolla on pääsy kaikkeen alemmilla organisaatiotasolla syntyneeseen informaatioon niiltä osin, kun sitä ei ole määritelty luottamukselliseksi. Raportointi tukeutuu yhtiön riskirekisteriin.

Hallitukselle raportoidaan yhtiön sijoitustoiminnasta kuukausittain. Riskienhallinta raportoi hallitukselle keskeisistä riskeistä. Lisäksi hallitus saa tarvittaessa kohdennettuja raportteja akuuteista riskeistä. Hallitus ohjaa ORSA-prosessia ja haastaa sen lopputulokset. ORSA:ssa arvioidaan yhtiön vakavaraisuustarve Solvenssi II:n mukaisesti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Vuoden 2018 syksyn vakavaraisuusarvion perusteella yhtiö täyttää Solvenssi II:n mukaiset vakavaraisuusvaatimukset strategisen perusskenaarion mukaisessa kulussa pitkällä aikavälillä.

4. Keskeiset riskialueet

Pohjantähden riskienhallinnassa noudatetaan riskien luokittelua, jossa on otettu huomioon vakuutusyhtiölain, muiden säännösten ja raportointivaateiden sekä yhtiön riskienhallinnan asettamat reunaehdot. Tätä luokittelua sovelletaan riskiraportoinnissa kulloinkin tarkoituksenmukaisella tasolla. Seuraavassa kuvataan näitä riskialueita ja keskeisiä niihin sovellettavia riskienhallinnan keinoja.

4.1. Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan yhtiön keskeisten strategisten valintojen toimivuuteen ja toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin liittyvää epävarmuutta. Tuloksellinen strategia edellyttää, että valittu toimintalinja vastaa toimintaympäristön asettamiin haasteisiin. Strateginen riski voi toteutua joko siksi, että toimintavan valinta on epäonnistunut tai siksi, että toimintaympäristön muutos vie vanhalta toimintatavalta menestymisen edellytykset. Mahdollisia strategisen riskin lähteitä ovat muun muassa

- Valittu tuoteisto ja palvelumalli
- Hinnoittelupolitiikka
- Asiakaskunnan rakenne
- Tietojärjestelmäarkkitehtuuri
- Jakelukanavat
- Yrityskuva
- Yhteistyökumppanuudet
- Yleinen toimintaympäristö

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on arvioida, mitkä ovat yhtiön kannalta keskeiset strategiset linjaukset ja niiden realistiset vaihtoehdot. Tämän perusteella arvioidaan vaihtoehtoihin liittyviä kehitysnäkymiä suhteessa toimintaympäristöä koskeviin skenaarioihin ja arvioidaan strategiavaihtoehtoihin liittyvät riskit. Tässä tarkastelussa keskeisiä yhtiön ulkopuolisia tekijöitä ovat yleinen taloudellinen kehitys, teknologian kehitys, asiakkaiden muuttuvat odotukset sekä kilpailuympäristö.

Yhtiön keskeiset strategiset riskit liittyvät yhtiön asemaan kilpailuympäristössä, jota dominoivat suuret finanssikonsernit vahvoine resursseineen. Näihin haasteisiin vastataan kehittämällä yhteistyösuhteita muihin toimijoihin ja tukeutumalla yhtiön pienemmän koon mahdollistamiin joustaviin toimintamalleihin, joissa verkkopalvelut täydentävät laajaa paikallista toimistoverkostoa ja sen tarjoamaa henkilökohtaista palvelua. Uskomme asiakkaidemme arvostavan mahdollisuutta valita itselleen parhaiten soveltuva palvelumuoto ja hoitaa vakuutusasiat pankkiyhteyksistä riippumattomasti.

4.2. Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan mahdollista taloudellista vahinkoa, joka aiheutuu

- Epäonnistuneista sisäisistä prosesseista
- Henkilöstöstä
- Järjestelmistä
- Ulkoisista tekijöistä.

Operatiivisiin riskeihin luetaan myös oikeudelliset riskit, kuten tehtyjen sopimusten pätemättömyys ja puutteellisesta dokumentaatiosta tai lain tai viranomais määräysten rikkomisesta aiheutuva vahinko. Operatiivinen riski voi toteutuessaan aiheuttaa lisäkustannuksia, menetettyjä tuloja tai aineettomia vahinkoja, jotka välillisesti aiheuttavat vahinkoa yhtiön liiketoiminnalle esimerkiksi heikentyneen yrityskuvan johdosta. Operatiivisten riskien määrä on suuri ja kirjo laaja. Siksi niiden tunnistaminen ja rajoittaminen edellyttää koko organisaation panosta. Tämä toteutuu systemaattisten riskikartoitusten ja koko henkilöstön käytössä olevan riski-ilmoitusmenettelyn avulla. Erityistä huomiota kiinnitetään riskeihin, jotka liittyvät muutostilanteisiin, kuten uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon.

Suurimmat operatiiviset riskit liittyvät tietojärjestelmien toimintaan ja kehityshankkeisiin. Vakavien häiriöiden mahdollisuutta on merkittävästi vähennetty kahdentamalla vakuutustoiminnan perusjärjestelmät. Tietojärjestelmiin liittyviä merkittäviä riskitoteutumia ei ole ilmennyt. Operatiivisiin riskeihin liittyy myös jatkuva- ja varautumissuunnittelu, jonka avulla pyritään estämään ja rajoittamaan operatiivisten riskien aiheuttamia toiminnallisia häiriöitä. Merkittävät toteutuneet operatiiviset riskit on ilmoitettu Finanssivalvontaan.

4.3. Vakuutusriskit

4.3.1. Hinnoittelu ja riskinvalinta

Vakuutusmaksut pyritään mitoittamaan niin, että ne kattavat vahinkomenon ja liikekulut sekä mahdollistavat kehitystoiminnan ja tarpeellisen vakavaraisuuden. Hinnoittelu perustuu ensisijaisesti arvioon tulevasta vahinkomenosta. Tästä seuraa vakuutustoiminnan kaksi perusriskiä: Toisaalta hinnan riittämättömyys suhteessa otettavaan riskiin (hinnoitteluriski) ja toisaalta vahinkomenoon liittyvä tilastollinen heilahtelu, jonka johdosta toteutuvat riskit voivat suurestikin ylittää tilastollisen odotusarvon (varausriski). Virhearvioita voi aiheuttaa suppea tai vinoutunut tilastoaineisto tai se, että historiallinen tietopohja ei kuvaa oikein tulevaa vahinkokehitystä. Myös tilastoaineiston tulkinnessa voi tapahtua virheitä.

Ensisijainen keino hinnoitteluriskin hallinnassa on laadukas tietovarasto ja siihen tukeutuva huolellinen aktuaari työ sekä sen tulosten ottaminen huomioon päätöksenteossa. Vakuutus tuotteiden hinnoittelussa pyritään mahdollisimman tarkkaan riskivastaavuuteen. Asiakaskohtaisen hinnoittelun perusteet ja alennusten enimmäismäärät vahvistetaan hinnoitteluohjeessa. Erityisistä kampanja-alennuksista päättää johtoryhmä. Keskinäisenä yhtiönä Pohjantähden velvollisuutena on huolehtia, että kukin asiakas maksaa yhtiölle siirrettävistä riskeistä oikean hinnan. Onnistunut riskinvalinta on siten yhtiön keskeisiä tavoitteita. Riskinvalinta perustuu hallituksen vahvistamaan vakuutuspolitiikkaan, jota täydennetään yksityiskohtaisilla ohjeilla. Riskinvalintaa ohjataan lisäksi järjestelmätuetusti erityisesti yksinkertaisemmissa vakuutuslajeissa. Näitä kontroleja täydentää pääkonttorin asiantuntijoiden toteuttama riskinvalinta. Osaamistason varmistamiseksi

kaikille vakuutusliikkeen merkitsemiseen osallistuville toimihenkilöille tarjotaan kattava koulutus, jota täydennetään tarvittaessa. Hyvästä riskivalinnasta palkitaan ja tietoinen virheellinen riskinvalinta aiheuttaa harkinnan mukaan asianmukaiset toimenpiteet.

Hyvin suurten riskien vakuuttamista harkitaan vain tapauksissa, joissa se on edellytyksenä merkittävälle muulle vakuutus-maksutulolle. Vaikka suurriskeistä saatava maksu vastaisi riskiä, pakottaa niihin liittyvä suurvahingon mahdollisuus siirtämään pääosan vakuutusmaksusta jälleenvakuuttajille, jolloin oma osuus maksutulosta jää vähäiseksi. Samoin vältetään vakuuttamasta poikkeuksellisia riskejä, joihin saattaa sisältyä piilevä suurriskei. Katastrofiriskien välttäminen on niiden ennustamattomuuden takia vaikeaa ja siten ensisijainen varautumiskeino on jälleenvakuutus. Vähintään vakavaraisuuden tavoitevyöhykkeen mukainen vakavaraisuusasema suojelee omalle vastuulle jäävän osuuden heilahteluja vastaan.

4.3.2. Vakuutustekniseen vastuuseen liittyvä riski

Osa vakuutusyhtiön vastuulla olevista korvauksista ajoittuu hyvin pitkälle ajanjaksolle, erityisesti lakisääteisiin vakuutuksiin liittyvät eläkesuoritukset. Yhtiö varautuu näihin suorituksiin varaamalla taseessaan tulevia suorituksia varten pääomaa. Tämä korvausvastuu lasketaan vakuutusmatemaattisin menetelmin perustuen oletuksiin, jotka koskevat korvauksensaajien odotettavissa olevaa elinikää ja tulevaa korkotasoa.

Laskentatapa ja oletukset perustuvat viranomaisohjeisiin ja ne on pyritty tekemään turvaavasti, mutta niihin liittyy väistämättä epävarmuutta. Riskinä on, että tehdyt varaukset osoittautuvat liian pieniksi joko oletettua suuremman korvauskulun tai oletettua pienempien varoille saatavien sijoitustuottojen vuoksi.

Ensisijainen keino vastuisiin liittyvän riskin varalta on riittävä vakavaraisuus ja sitä tukeva sijoituspolitiikka, joka yhdistää optimaalisesti tuoton ja turvaavuuden. Lisäksi pitkäaikaisiin vastuisiin liittyvään riskiin voidaan varautua kohdentamalla sijoitusvarallisuutta siten, että sen maturiteetti vastaa korvausvastuun maturiteettia.

4.3.3. Vakuutusriskien hallinta jälleenvakuutuksella

Jälleenvakuutus on keskeinen keino varautua vakuutusriskeihin. Jälleenvakuutuksista pääosa perustuu rakenteeseen, jossa yhtiö kantaa yksittäisistä vahinkotapahtumista riskin päättämänsä omavastuun osalta ja jälleenvakuuttaja sen ylimenevältä osalta sovittuun ylärajaan saakka. Tätä suurempiin vahinkoihin varaudutaan kohdekohtaisella jälleenvakuutuksella sekä katastrofisuojailla. Jälleenvakuuttamisen perusteena ovat yhtiön riskienhallintainsinöorien tekemät kohde-, riski- ja syttymispistekohtaiset arviot maksimiriskeistä. Jälleenvakuutuspolitiikassa keskeinen tavoite on turvaavuus.

Sen toteutumiseksi

- Suurriskien tunnistamiseen on tehokkaat, kontrolloidut prosessit
- Jälleenvakuuttajilta edellytetään riittävä luottoluokitus
- Jälleenvakuutukset hajautetaan usealle yhtiölle
- Omavastuut pidetään maltillisina
- Jälleenvakuutussopimuksiin sisällytetään lausekkeet maksuvalmiuden varmistamiseksi

Jälleenvakuutussopimukset uusitaan vuosittain ja niiden sisältöön vaikuttavat edellä kuvattujen periaatteiden lisäksi jälleenvakuuttajien asettamat ehdot ja maksutaso. Hallitus vahvistaa suurimmat yhtiön omalla vastuulla pidettävät määrät vakuutusluokittain.

4.3.4. Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vastuuvelan laskennassa noudatetaan lailla ja asetuksella säädettyjä periaatteita. Käytettävät laskuperusteet annetaan Finanssivalvojalle vuosittain tiedoksi ennen tilikauden päättymistä. Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun laskennassa käytetään korkoutusta eli korvausvastuu lasketaan diskonttaamalla tulevien eläkkeiden kassavirta tarkastelu-hetkellä voimassaolevalla laskuperustekorolla. Vuonna 2018 laskuperustekorko oli 1,5 %.

Kuolevuusmallina eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun määrittämisessä sovelletaan Tapaturmavakuutuskeskuksen, Liikennevakuutuskeskuksen sekä Potilasvakuutuskeskuksen yhdessä

ylläpitämää ja yhtiöille tiedoksi antamaa kohortti-kuolevuusmallia. Suurten vahinkojen tilinpäätöshetkellä maksamatta oleva osa varataan yksilöllisesti.

Tuntemattomien ja pienten tunnettujen vahinkojen korvausvastuu lasketaan kollektiivisesti. Kollektiivinen varaus määritellään vakuutusmatemaattisilla menetelmillä käyttäen apuna maksettujen korvausten run-off-kolmioita.

4.3.5. Määrällisiä tietoja vakuutusriskeistä

Omalla vastuulla oleva vakuutustekninen vastuuvélka 31.12.2018 on 169,8 MEUR ja se jakaantuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen seuraavasti:

RISKIENHALLINTA liitetieto määrällisiä tietoja vakuutusriskeistä		
1000 EUR	Vakuutusmaksuvastuu	Korvausvastuu
Lakisääteinen tapaturma	12	8 633
Eläkemuotoiset vahingot		15 210
Muu tapaturma ja sairaus	7 816	23 971
Eläkemuotoiset vahingot		
Moottoriajoneuvon vastuu	6 784	18 536
Eläkemuotoiset vahingot		45 103
Omaisuus *)	11 275	11 657
Vastuu	1 252	7 212
Eläkemuotoiset vahingot		970
Muu ensivakuutus	9 487	8 587
Ensivakuutus yhteensä	36 626	139 879
Saatu jälleenvakuutus	0	255
Varsinainen vastuuvélka yhteensä	36 626	140 134
Jälleenvakuuttajan osuus	-1 673	-14 918
Yhteensä omalla vastuulla	34 953	125 216
Tasoitusmäärä		9 607
Vakuutustekninen vastuuvélka	34 953	134 823

*) Omaisuus käsittää palon ja luonnonvoimat, muut omaisuusvahingot, keskeytyksen ja oikeusturvan

4.4. Sijoitusriskit

4.4.1. Markkinariskit

Pohjantähden sijoitustoiminnan lähtökohtana on pyrkiä optimoimaan sijoitustuotto valitulla riskitasolla. Sijoitusallokaatiota ohjaavat yhtiön riskinkantokyky sekä hallituksen määrittelemä, pitkän aikavälin vuotuinen 2,5 %:n tuottotavoite.

Sijoitukset hajautetaan riittävästi ja yksittäisiä riskipositioita hallitaan limiiteillä. Korke- ja osakesijoitusten hoito on pääosin ulkoistettu kahdelle varainhoitajalle, jotka toimivat Pohjantähden hallituksen valtuuttamien riski- ja Solvenssi II -pääomabudjettien rajoissa.

Pohjantähden hallitus vastaa siitä, että yhtiön markkinariskien hallinta on järjestetty asianmukaisesti. Markkinariskienhallinnan prosessi perustuu sijoitussuunnitelmalla annettavaan ohjeistukseen ja sen operatiivisen noudattamisen valvontaan ja säännölliseen riskiraportointiin. Sijoitussuunnitelmalla hallitus

delegoi päätösvaltaa sijoitustoiminnan operatiivisissa asioissa toimitusjohtajalle sekä kahdelle ulkoiselle varainhoitajalle.

Pohjantähden markkinariskit syntyvät pääosin osake-, luotto-, kiinteistö-, valuutta- ja korkoriskeistä. Sijoitussalkussa otettu valuuttariski on melko vähäistä ja yhtiön vakuutustoiminnassa on paikallisesta luonteesta johtuen erittäin vähän valuuttamääräisiä eriä. Myös jälleenvakuutus on kokonaan euromääräistä.

Joukkovelkakirjasalkun luottoriskejä hallitaan sijoittamalla riittävän hajautetusti vakaisiin ja hyvän luottokelpoisuuden omaaviin yrityksiin. Korkoriskin osalta optimoidaan sijoitussalkun ja vastuuvelan maturiteettien välistä suhdetta. Ensisijaisesti suositaan lyhyen maturiteetin joukkovelkakirjalainoja, jotka pidetään salkussa pääsääntöisesti erääntymiseen asti.

Osakeriskin rooli Pohjantähden sijoitussalkussa on parantaa korko- ja luottoriskipainotteisen salkun tuotto-odotusta sekä hajautuksen avulla laskea koko salkun riskitasoa. Osakeriskiä otetaan pääasiassa pitkäjänteisesti ja kustannustehokkaasti sekä suorilla että epäsuorilla osakesijoituksilla. Osakeriskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset mahdollisimman tehokkaasti sekä maantieteellisesti, että toimialoittain.

Kiinteistösijoitukset ovat pääsääntöisesti suoria sijoituksia, kiinteistörahastoilla tavoitellaan salkkuun hajautusta ja yksittäisten kohderiskien pienenemistä. Kiinteistöriskiä hallitaan ammattimaisella kiinteistöjen hallinnalla sekä aktiivisella vuokrauspolitiikalla. Uudet kiinteistösijoitukset pyritään tekemään jatkossa pääsääntöisesti rahastomuotoisina.

4.4.2. Vastapuoli- ja likviditeettiriski

Vastapuoliriski aiheutuu siitä, että osapuoli, jolta yhtiöllä on saatavia, voi joutua osittain tai kokonaan maksukyvyttömäksi. Tällaisia osapuolia ovat lähinnä jälleenvakuutusyhtiöt, joilta ollaan saamassa jälleenvakuutuskorvauksia, sekä pankit, joissa yhtiöllä on tilejä. Riskiä hallitaan hajauttamalla ja tukeutumalla suuriin ja vakavaraisiin jälleenvakuutusyhtiöihin ja pankkeihin. Lisäksi yhtiöllä on vähäisessä määrin lainasaatavia asiakkailta ja henkilöstöltä ja näihin liittyvät riskit on katettu vakuuksin. Vastapuoliriskiä mitataan Solvenssi II-määritysten mukaisella tavalla.

Likviditeettiriskin hallinnassa keskeisinä keinoina on riittävän suurten pankkitalletusten pitäminen hajautettuna usean pankin tileille. Toissijaisena likviditeetin lähteenä yhtiöllä on riittävä määrä sijoituksia, jotka ovat nopeasti realisoitavissa ilman merkittävien sijoitustappioiden vaaraa.

4.5. Compliance- ja maineriski

Compliance-riskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa yhtiö jättäisi noudattamatta yhtiön toimintaa ohjaavia säännöksiä, määräyksiä tai ohjeita taikka muutoin asianmukaisia menettelytapoja. Tämän riskin realisoitumisella voi olla vakavia juridisia, taloudellisia tai yhtiön mainetta vahingoittavia seuraamuksia. Riskin torjumiseksi yhtiössä on erityinen säännösten valvomista noudattava toiminto (compliance-toiminto), jonka tehtävänä on muun ohella valvoa ja arvioida niiden toimenpiteiden ja menettelytapojen riittävyyttä ja tehokkuutta, joiden avulla säännösten noudattaminen varmistetaan. Toiminto myös seuraa ja arvioi säännösten noudattamisessa esiintyneiden puutteiden korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä ja tehokkuutta.

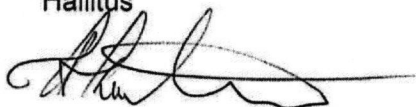
Maineriskillä tarkoitetaan mahdollisuutta, että yhtiön maine sidosryhmien silmissä heikkenee niin, että sillä on oleellisia haitallisia vaikutuksia yhtiön tavoitteiden toteutumiseen. Maineriski voi realisoitua jonkin muun riskin toteutumisen seurauksena, yhtiön toiminnan puutteiden takia tai mahdollisesti näistä riippumatta joidenkin ulkoisten syiden johdosta. Maineriskiä hallitaan ottamalla se huomioon erityisesti kaikissa yhtiön toimintaa ja tuotteita koskevissa muutoksissa sekä arvioitaessa operatiivisten riskien välillisiä seurausvaikutuksia. Tärkeä osa maineriskin hallintaa on asiakaspinnasta saatavien signaalien aktiivinen seuranta sekä aika ajoin tehtävät yrityskuvaa koskevat tutkimukset.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus

Hämeenlinnassa 26.3.2019

POHJANTÄHTI KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

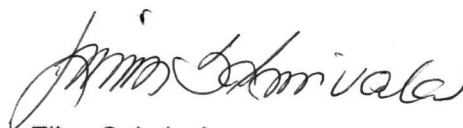
Hallitus

Kari Kaartinen
puheenjohtaja

Jussi Pohto
varapuheenjohtaja

Elina Salmivala

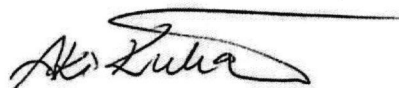
Tapio Vekka

Taru Narvanmaa

Lasse Koskinen

Aki Kiiliäinen
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

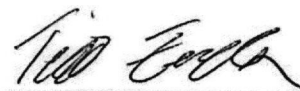
Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 26/3 2019

Ernst & Young Oy

Ulla Nykky, KHT

Timo Eerola, KHT

Luettelo kirjanpito-kirjoista:

pääkirja
päiväkirja
kassakladi
lainareskontra
vuokrareskontra
ostoreskontra
palkkakirjanpito
tase-kirja

Säilytystavat:

sähköinen arkisto (Rondo)
sähköinen arkisto (Rondo)
paperituloste
sähköinen lainajärjestelmä Antola
sähköinen tietojärjestelmä Sonet
sähköinen tietojärjestelmä Sonet
sähköinen tietojärjestelmä Sonet
sidottu kirja

Tositelajit:

AL Laskutusaineistosaamisten korjaus
AM Myyntisaamisten korjaus
EX Rahaliik.ulkopuoliset järjestelmät
HS Hyvityssuoritukset
JA Jaksotukset
JVM Jälleenvakuutus menevä
JVS Jälleenvakuutus saatu
KA Kassatositteet
KO Suoritusten kohdistukset
KOO Palkka koonnit
LA Laskutusaineistosaamiset
LT Myyntisaamisten luottotappiot
MR Vuokrat Sonet
MRS Vuokrasuoritukset Sonet
MUI Muistiot
MY Myyntisaamiset
OCF OCF Sijoitustositteet
OL Ostolaskut Rondo
OLS Ostolaskut Sonet
OM Ostoreskontramaksut
OMJ Ostoreskontramaksut jälleenvakuutus
PA Pankkitili
PL Suoritusten palautukset
SO Sos-maksut
SU Suoritukset
TPLT Liitetietotosite
VK Vahinkokorvaus
VM Vakuutusmaksut
VO Vahinkosaatavakorjaus
VS Vahinkosaatava

**Tilinpäätösaineisto säilytetään ja konsernitilinpäätös on saatavissa emoyhtiössä,
jonka konserniin sisältyy eniten yhtiöitä;
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö, Keinusaarentie 2, 13200 Hämeenlinna**